

Łódzki Głos Obywatelski

Pismo poświęcone sprawom właścicieli realności i stanu średniego

Cena prenumeraty wraz z przesyłką pocztową 2 złote kwartalnie. Pojedynczy numer 70 groszy

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI
Łódź, ulica Piotrkowska 46, telefon 116-17

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 66.220

Wychodzi raz na miesiąc. Ogłoszenia: wiersz mm jednołamowy 20 gr., w tekście 40 gr. Kolumna ogł. zawiera 4 szpalty

Nr 9 (72)

Łódź, wrzesień 1934 r.

Rok VI

Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Uważamy za swój obowiązek przypomnieć naszym członkom o konieczności ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej, której celem jest ochrona przeciw roszczeniom o odszkodowanie przez osoby trzecie. Na przykład: ktoś upada wskutek gołoledzi na terenie domu i żąda od jego właściciela wynagrodzenia strat, spowodowanych przez upadek, motywując tem, że właściciel domu, wbrew przepisom policyjnym, nie kazał posypać chodnika piaskiem. Sprawy tego rodzaju kończą się zazwyczaj przyznaniem dosyć znacznych odszkodowań, gdyż przeprowadzenie dowodu prawdy, że gołoledź, która spowodowała poślizgnięcie się, pokaleczenie przechodnia przez spadający gzyms domu itd. nie są wynikami niedbalstwa właściciela domu, jest bardzo trudne. Zadaniem Towarzystwa Ubezpieczeniowego jest w takich wypadkach prowadzić na koszt własny proces za ubezpieczonego, przy czym gdy roszczenie pretensji jest uzasadnione, wypłaca osobom trzecim odszkodowanie. Jeżeli ubezpieczony na podstawie wyroku sądowego jest zobowiązany do hipotecznego zabezpieczenia (wypłaty renty) — Towarzystwo zwalnia członka od tego obowiązku przez złożenie pupilarnych papierów wartościowych. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej rozciąga się tylko na ściśle określone rodzaje odpowiedzialności, a mianowicie na takie, które mogą powstać przez zabicie, uszkodzenie zdrowia osób, albo przez uszkodzenie cudzej własności. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej rozciąga się na roszczenia, które na podstawie obowiązujących ustaw nakładają na ubezpieczonego obowiązki odszkodowania roszczenia przeciw właścicielowi domu, który nie oświetlił klatki schodowej, i spowodował upadek schodzącej osoby, przeciwko woźnicy, jeżeli ten przejedzie przechodnia, przeciw myśliwemu, który postrzeli człowieka itp. W każdym z wymienionych wypadków zachodzi ustawowa odpowiedzialność. Należy wziąć pod uwagę, że najmniejszy wypadek na terytorjum domu może kosztować właśc. domu tysiące złotych, i w jego własnym interesie leży ubezpieczyć się od odpowiedzialności cywilnej tak samo jak i od ognia. — Bliższych informacji udziela biuro stowarzyszenia Piotrkowska 46.

Przytaczamy niektóre artykuły nowego Kodeksu Zobowiązań, na których opiera się odpowiedzialność właściciela domu za wypadki na jego nieruchomości.

Art. 151 § 1. Za szkodę, wyrządzoną przez zawalenie się budynku lub oberwanie się części budynku albo innego urządzenia, odpowiada posiadacz, chybaby udowodnił, że

wypadek nie nastąpił skutkiem braku utrzymania budynku w należytym stanie, ani skutkiem wady w jego budowie.

Art. 161 § 1. Kto odpowiedzialny jest za uszkodzenie ciała lub za wywołanie rozstroju zdrowia, ponosi wszelkie powstałe z tego powodu koszty, a w razie potrzeby obowiązany jest do wyłożenia zgóry sumy, niezbędnej na leczenie poszkodowanego.

§ 2. Gdyby poszkodowany utracił w całości lub w części zdolność do pracy zarobkowej, albo gdyby zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia w przyszłości, zobowiązany do odszkodowania powinien mu wypłacać rentę w wysokości, odpowiadającej wyrządzonej szkodzie.

§ 3. Jeżeli w czasie wydania wyroku szkoda nie da się jeszcze ustalić dokładnie, poszkodowanemu może być przyznana renta tymczasowa.

Art. 162. § 1. W razie śmierci poszkodowanego wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, zobowiązany do odszkodowania winien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

§ 2. Osobom, do których utrzymywania zmarły był obowiązany z mocy ustawy i które rzeczywiście utrzymywał, zobowiązany do odszkodowania winien wynagrodzić utracone korzyści przez wypłacanie renty, obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanych, do dochodów i prawdopodobnej długości życia zmarłego, a także do prawdopodobnego czasu trwania prawa do alimentacji.

§ 3. Nadto krewni, powinowaci, wychowawcy i inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, mogą żądać przyznania takiej renty, jeżeli z okoliczności, a zwłaszcza ze stosunku stanu majątkowego poszkodowanych i osoby zobowiązanej do odszkodowania wynika, że odszkodowanie odpowiada względem słuszności.

Art. 165. § 1. W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, pozbawienia życia, pozbawienia wolności lub obrazy czci, sąd może przyznać poszkodowanemu lub instytucji przezeń wskazanej stosowną sumę pieniężną, jako zadośćuczynienie za cierpienia fizyczne i krzywdę moralną.

Art. 166. W razie śmierci poszkodowanego wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego lub instytucji, przez nich wskazanej, stosowną sumę pieniężną, jako zadośćuczynienie za doznaną przez nich krzywdę moralną.

W związku ze stwierdzeniem faktów kradzieży liczników u naszych abonentów, ponownie prosimy PP. Odbiorców energii elektrycznej, a w szczególności osoby mające dozór nad mieszkaniami i domami, o **bezwzględne niedopuszczanie do liczników, ograniczników i innych przyrządów, zainstalowanych przez Elektrownię, osób niezaopatrzonych w legitymację służbową** koloru amarantowego z fotografią okaziciela i podpisem Dyrekcji Elektrowni.

W wypadku stwierdzenia, że do PP. Odbiorców zgłaszają się osoby do tego nieupoważnione, uprasza się o natychmiastowe zawiadomienie biura Elektrowni przez telefon Nr. 134-31.

Jednocześnie zwracamy uwagę PP. Odbiorców energii elektrycznej, że zgodnie z § 2 Warunków dostawy prądu z Elektrowni Łódzkiej, odbiorca energii elektrycznej odpowiada za przyrządy ustawione dla jego instalacji.

Łódzkie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna.

Jednolity tekst ustawy o państwowym podatku od nieruchomości.

Wobec licznych zmian, jakie nastąpiły w rozporządzeniu o podatku od nieruchomości od chwili jego wprowadzenia t.j. od 1924 r., zaszła potrzeba ujednoczenia odnosnych przepisów. Wskutek tego oraz w związku z nową ordynacją podatkową ogłoszony został jednolity tekst rozporządzenia o państwowym podatku od nieruchomości, który poniżej podajemy do wiadomości czytelników.

Rozdział I.

Przedmiot podatku.

Art. 1.

Państwowy podatek od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich pobiera się:

A. w gminach miejskich:

1) od domów mieszkalnych wraz z należącymi do nich zabudowaniami gospodarczymi, podwórzami, ogrodami i sadami; od fabryk, teatrów, łaźni i wogóle od wszelkiego rodzaju budowli, położonych na gruntach miejskich, i

2) od placów, zajętych na przedsiębiorstwa handlowe i składy towarowe,

B. w gminach wiejskich:

od budynków o charakterze dochodowym lub zarobkowym, a niezwiązanych z produkcją rolną, zarówno od domów mieszkalnych, jak od budowli, przeznaczonych na pomieszczenie zakładów przemysłowych i handlowych.

Zwolnienia.

Art. 2.

Wolne są od podatku:

1) nieruchomości (art. 1), stanowiące własność Państwa,

2) budynki, stanowiące własność prywatną, stale i bezpłatnie zajmowane w całości na użytek Państwa lub związków, wymienionych w p. 3 niniejszego artykułu,

3) nieruchomości lub ich części należące do związków samorządowych oraz do prawnie uznanych instytucji i związków wyznaniowych, dobroczynnych, naukowych i oświatowych, o ile te nieruchomości lub ich części nie przynoszą dochodu przez oddanie ich w najem,

4) budynki, należące do kolei żelaznych prywatnych, o ile nie przynoszą dochodu przez oddawanie ich w najem,

5) nieruchomości lub części tychże, zwolnione od podatków na mocy ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173),

6) nieruchomości w gminach miejskich i budynki w gminach wiejskich, gdy komorne względnie wartość czynszowa nieruchomości nie przekracza rocznie 25 złotych; dochód ten dla nieruchomości, podpadających pod przepisy o ochronie lokatorów, będzie obliczony według norm art. 6 ustawy o ochronie lokatorów,

7) budynki z powodu ich złego stanu niezamieszkałe, względnie nieużytkowane na zakład przemysłowy lub handlowy,

8) znajdujące się na gruntach gmin wiejskich domy mieszkalne, przeznaczone na mieszkania dla osób, prowadzących gospodarstwo rolne lub leśne w charakterze właścicieli względnie dzierżawców, dla rodzin i domowników

tych osób, tudzież dla służby, oficjalistów i robotników, zatrudnionych w produkcji rolnej, względnie w przedsiębiorstwach, związanych z produkcją rolniczą,

9) położone na gruntach gmin wiejskich zabudowania, przeznaczone na zakłady przemysłowe, związane z produkcją rolną, oraz na magazyny i składy dla przechowywania zapasów ziemiopłodów, produktów przemysłu rolnego, tudzież inwentarzy.

Nie korzystają jednak ze zwolnienia od podatku wszelkiego rodzaju budynki i pomieszczenia w całości lub w części wynajęte za czynszem bez jednoczesnego wydzierżawienia posiadłości gruntowych lub z wydzierżawieniem takiej tylko ilości gruntów, które nie nadają wynajętym budynkom i pomieszczeniom charakteru rolniczego.

Nie korzystają również z uwolnienia od podatku domy osób, nietrudniących się zawodowo rolnictwem i mieszkających w tych domach tylko sezonowo, chociażby przy budynkach znajdowała się pewna przestrzeń gruntu, przeznaczona dla produkcji rolniczej lub ogrodniczej.

Podstawa wymiaru.

Art. 3.

Przy ustalaniu podstawy opodatkowania należy różniczyć:

1) nieruchomości lub ich części, podlegające przepisom ustawy o ochronie lokatorów z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406),

2) nieruchomości lub ich części, nie podlegające przepisom powyższej ustawy.

Art. 4.

Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości, względnie od ich części, oznaczonych w art. 3 p. 1), stanowi ogólna suma komornego, ustalona w myśl art. 3 względnie w myśl art. 5 i 6 ustawy o ochronie lokatorów, z wyłączeniem opłat dodatkowych (art. 7 i 8 wspomnianej ustawy), względnie ustalona w taki sam sposób wartość czynszowa nieoddawanych w najem nieruchomości lub części.

Art. 5.

Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości, względnie ich części, oznaczonych w art. 3 p. 2), stanowi pełne umowne komorne (czynsz) lub pełna wartość czynszowa nieruchomości albo ich części, nieoddanych w najem.

Art. 6.

Jeśli za podstawę wymiaru podatku od pewnej kategorii niewynajmowanych nieruchomości (fabryk, teatrów, willi, łaźni itp.) nie może być przyjęta suma czynszu z powodu niemożności ustalenia, to wartość czynszową oblicza się w wysokości 5% od obiegowej wartości takiej nieruchomości. Wartość obiegową ustala się na zasadzie cen placonych w miarodajnym okresie czasu za takie same lub podobne nieruchomości, położone w tej samej miejscowości i znajdujące się w analogicznych warunkach, ewentualnie przy pomocy rzeczoznawców.

Wysokość podatku.

Art. 7.

Podatek wynosi 7% sumy, stanowiącej podstawę wymiaru, obliczonej w myśl art. 4 lub art. 5 i 6.

Uwagze PP. Odbiorców prądu na ograniczniki.**D Y R E K C J A****Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjnej**

(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

zwraca uwagę PP. Odbiorców prądu, posiadających ograniczniki, na to, że **ostateczny termin** wpłacenia należności za bieżący kwartał t. j. podług rachunków koloru **różowego**, upływa w dniu 14-tym b. m.

Późniejsze zgłoszenia nie będą mogły być przez kasę uwzględnione, gdyż po wyżej wskazanym terminie wydaje się monterom polecenie udania się do zalegających z zapłatą PP. Odbiorców prądu w celu wyłączenia instalacji, względnie zainkasowania należności wraz z kosztami.

Rozdział II.

Wymiar podatku.

Art. 8.

Podstawę wymiaru, jako też wysokość podatku należy określać corocznie, oddzielnie jednak za każdy kwartał kalendarzowy, opierając się przytem na danych, zebranych i sprawdzonych przy wymierzaniu podatku za rok 1924.

Art. 9.

Celem ustalenia wysokości komornego albo wartości czynszowej tych lokalów lub tych części składowych nieruchomości, które podlegają ustawie o ochronie lokatorów, lecz co do których nie można było ustalić komornego względnie wartości czynszowej z czerwea 1914 r. lub tych, które nie podlegają przepisom o ochronie lokatorów — postąpią urzędy skarbowe następująco:

Określą na podstawie ewentualnych zeznań właściciela i opinii dwóch rzeczoznawców wysokość podstawowego komornego względnie wartości czynszowej — jeśli chodzi o nieruchomości podlegające ustawie o ochronie lokatorów, — albo ustalą obecne umowne komorne względnie

obecną czynszową wartość, — jeśli chodzi o nieruchomości niepodlegające wspomnianej ustawie.

Art. 10.

Zmiany w wysokości czynszów najmu nieruchomości lub ich części, niepodlegających przepisom ustawy o ochronie lokatorów, zaszłe w ciągu roku 1924, względnie w latach następnych, powinny być uwzględnione przy wymiarze podatku już za rok kalendarzowy, bezpośrednio następujący po zaszłej zmianie.

Termin płatności.

Art. 11.

Podatek, przypadający na każdy kwartał kalendarzowy, płatny jest w końcu drugiego miesiąca następnego kwartału.

Art. 12.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 13.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Ustawa o podatku od lokali.

W związku z nową ordynacją podatkową, która wchodzi w życie z dniem 1 października r. b., oraz wobec usunięcia z poszczególnych ustaw podatkowych przepisów, dotyczących procedury, ogłoszony został jednolity tekst ustaw o podatku dochodowym, przemysłowym, od nieruchomości i od lokali. Poniżej przytaczamy tekst ustawy o podatku od lokali w dosłownem brzmieniu, w celu zaznajomienia z nią naszych czytelników.

Art. 1.

Na rzecz gmin miejskich oraz na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast, jako też na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego pobiera się, począwszy od dnia 1 sierpnia 1926 r., podatek od lokali na zasadach ustawy niniejszej.

Do zapłaty podatku od lokali obowiązane są osoby fizyczne i prawne, zajmujące lokale.

Przedmiot podatku.

Art. 2.

Podatkowi podlegają wszelkiego rodzaju lokale na obszarze gmin miejskich, z wyłączeniem lokali, wymienionych w art. 3 niniejszej ustawy.

Art. 3.

Podatkowi nie podlegają:

- 1) kościoły, świątynie i lokale, przeznaczone wyłącznie na stałe domy modlitwy, należące do uznanych w Państwie wyznań religijnych;
- 2) budynki fabryczne, przeznaczone na cele przemysłowe, z wyłączeniem budynków mieszkalnych;
- 3) lokale, zajmowane przez urzędy i instytucje państwowe lub samorządowe oraz przez instytucje naukowe, oświatowe dobroczynne i wyznaniowe, z wyjątkiem części tych lokali, odnajmowanych lub oddawanych bezpłatnie do użytkowania osobom trzecim;
- 4) lokale w budowlach, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173) przez lat 10 od

dnia chociażby tylko częściowego użytkowania tych budowli, o ile użytkowanie nastąpiło przed 1 stycznia 1929 a przez lat 15, o ile użytkowanie nastąpiło po 1 stycznia 1929 r., przepis powyższy nie odnosi się do gmin miejskich zaliczonych do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej na podstawie ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o uzdrowiskach (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 254), zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 331);

5) lokale zajęte przez

- a) szefów uwierzytelnionych przy Rządzie Polskim, przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz misyj zagranicznych tudzież funkcjonarjuszów, należących do uznanego personelu eksterytorjalnego wyżej wspomnianych przedstawicielstw i misyj,
- b) szefów oraz funkcjonarjuszów przedstawicielstw konsularnych państw obcych, będących obywatelami państwa wysyłającego, oraz
- c) lokale, służące na potrzeby wymienionych przedstawicielstw, konsulatów i misyj; zwolnienia te przyznawane będą pod warunkiem wzajemności;
- 6) lokale, czasowo niezamieszkałe lub nieużytkowane na cele przemysłowe, handlowe itp.;
- 7) mieszkania jedno-, dwu- i trzyizbowe, zajmowane przez bezrobotnych, o ile nie mają sublokatorów;
- 8) lokale jedno- i dwuizbowe, zamieszkałe przez inwalidów, wdowy i sieroty tychże, pobierające rentę inwalidzką, i osoby, pobierające wsparcie na starość i niemoc oraz wsparcie z ubezpieczeń społecznych;
- 9) lokale, zajmowane przez dozorców domowych.

Podstawa wymiaru.

Art. 4.

Podstawę wymiaru podatku za dany rok podatkowy stanowi:

- a) dla lokali, podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406), — komorne, względnie wartość czynszowa, obliczone zgodnie z art. 6 p. 4 powyższej ustawy;
- b) dla wszystkich innych lokali — komorne z roku poprzedzającego, przyczem w razie, gdy lokal w roku, poprzedzającym rok podatkowy, nie był wynajęty, względnie w wypadku, gdy lokal w tym czasie zajmowany był bezpłatnie przez osobę, obowiązującą do zapłacenia podatku (art. 1 ust. 2), — wartość czynszowa. Wartość czynszową oblicza się w wysokości komornego, jakie uzyskaneby zostało w razie wynajęcia lokalu, uwzględniając położenie budynku, jego przeznaczenie, wielkość lokali i jego urządzeń oraz inne okoliczności, mające wpływ na wysokość komornego.

Stopa podatku.

Art. 5.

Stopa wydatku wynosi:

- a) dla lokali jedno-, dwu- i trzyizbowych — ogółem 8% podstawy wymiaru (art. 4), z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 2% na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast i 2% na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego, które z dniem 31 grudnia 1942 r. przypadną również na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast;
- b) dla lokali czteroizbowych i wyżej ogółem 12% podstawy wymiaru (art. 4), z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 5½% na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast i 2½% na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego, które z dniem 31 grudnia 1942 r. przypadną również na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast.

Terminy płatności podatku.

Art. 6.

Podatek od lokali płatny jest w ciągu miesięcy lutego, maja, sierpnia i listopada każdego roku, w równych

ratach kwartalnych, płatnych za bieżący kwartał kalendarzowy.

Art. 7.

Za czynności, związane z wymiarem i poborem podatku od lokali, urzędy skarbowe uprawnione są do pobierania odszkodowania w wysokości 3% sum, wypłacanych Związkowi Samorządowemu, Państwowemu Funduszowi Rozbudowy Miast oraz Funduszowi Kwaterunku Wojskowego z tytułu udziału we wpływach podatku od lokali wraz z karami za zwłokę lub odsetkami za odroczenie.

Przepisy końcowe.

Art. 8.

Z dniem 1 sierpnia 1926 r. tracą moc obowiązującą przepisy części IV art. 21—26 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2, poz. 6) oraz ustępów 1, 2 i 3 art. 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

Art. 9.

W ustawie z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wprowadza się następujące zmiany:

- a) w art. 16 punkt 1) wyraz „kwaterunkowego“ zastępuje się wyrazami „od lokali“;
- b) uchyla się przepisy, zawarte w art. 17, 18 i 19, o ile są zastąpione przepisami niniejszej ustawy, przyczem podatek od lokali pobiera się, począwszy od dnia 1 sierpnia 1926 r. do dnia 31 grudnia 1942 r.

Art. 10.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1926 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

W sprawie ulg dla nowowznoszonych budowli.

Ponieważ istnieje u nas kilka ustaw, regulujących sprawę ulg podatkowych dla nowowznoszonych budowli, właściciele nowych domów winni dokładnie zdawać sobie sprawę, na zasadzie jakich przepisów przysługują im wspomniane ulgi, gdyż każda z tych ustaw reguluje w sposób nieco różny tryb przyznawania ulg.

Ulg w podatku od nieruchomości, t. j. zwolnienie od tego podatku na okres piętnastoletni przysługują posiadaczom nowowzniesionych budynków na podstawie ustawy z dn. 22. IX. 1922 r., Rozp. Prez. Rzecz. z dn. 12 września 1930 r. i ustawy z dn. 24 marca 1933 r., w zależności od daty oddania do użytku, a mianowicie:

1) Budowle, wykonane przed 16 września 1930 r. podlegają rządowi ustawy z 1922 r. i korzystają z ulg z urzędu, wobec czego właściciele tych nieruchomości wolni są od składania podań, gdyż Urzędy Skarbowe obowiązane są same przy dokonywaniu wymiaru zwalniać w tych wypadkach od podatku od nieruchomości.

2) Domy natomiast, powstałe po 16 września 1930 r. korzystać mogą z wspomnianych ulg jedynie pod warunkiem złożenia przez właściciela podania, przewidzianego w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. Nr. 55/1934 r.). Podanie takie należy złożyć w ciągu 2-ch miesięcy od daty chociażby częściowego użytkowania budynku, jednakże rozporządzenie przewiduje, że dla domów istniejących podanie, wniesione do dnia 31 grudnia 1934 uważane będzie za wniesione w terminie.

Po upływie tego terminu, t. j. z dniem 1. I. 35 r. Urzędy Skarbowe mają prawo bezzwłocznie dokonać wymiarów

podatku od nieruchomości za czas ubiegły od wybudowania domu do dnia złożenia podania.

Jeśli chodzi o zwolnienie dochodów, płynących z nowych domów mieszkalnych od podatku dochodowego, to dla uzyskania tej ulgi każdy posiadacz nowego domu, bez względu na to kiedy został wybudowany, obowiązany jest złożyć odpowiednie podanie, zasadniczo — przed uprawomocnieniem się wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy, bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę, przyczem jednak podania, wniesione do 31 grudnia r. b. będą uważane za wniesione w terminie.

Przypominamy zatem właścicielom nowych domów, aby nie przeoczyli wskazanego wyżej terminu i do dnia 31 grudnia 1934 wniesli podania o ulgi w podatku od nieruchomości i dochodowym.

Egzystuje od roku 1899.

BIURO INST. TECHNICZNE

T. GODLEWSKI i S^{KA}

ODDZIAŁ w ŁODZI, ul. Kopernika 13

TELEFON 233-58

Kanalizacja i wodociągi.

Ogrzewania centralne. Instalacje gazowe.

Pralnie mechaniczne. Kuchnie parowe.

Aparaty dezynfekcyjne. Przewietrzania.

Projekty i kosztorysy.

Odliczenie odsetek od długów hipotecyjnych przy wymiarze podatku dochodowego.

(Doniosły wyrok Najw. Tryb. Admin.).

W dniu 14 marca r. b. Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał doniosłe orzeczenie (L. Rej. 9345/34) w sprawie odliczenia odsetek od długów hipotecyjnych przy wymiarze podatku dochodowego (z nieruchomości), która stanowi ważny przyczynek do art. 10 ustawy — podatku dochodowego (odliczenia z podstaw wymiaru). W szczególności rozchodziło się o prawną ocenę dowodu z pokwitowania prywatnego, wydanego przez członka rodziny płatnika na zapłacone przezeń odsetki od długu hipotecznego. Władza skarbową, uznając, że pokwitowanie nie wykazuje źródła zobowiązania płacenia odsetek (zaciągnięcie długu na hipotekę na kupno nieruchomości), zastosowała względem płatnika, wobec wątpliwego charakteru dowodu, stan zaoczności z art. 63 ust. o pod. doch.

Wysunięty zarzut, że żaden przepis prawa podatkowego nie stawia wymogu wymienienia w pokwitowaniu celu o tyle nie został przez N. T. A. rozważony, że związek gospodarczy między długiem a danem źródłem dochodu (nieruchomością), ustalał się z akt wymiarowych

podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy. Nawet przy zastosowaniu zaoczności, uznał N. T. A., miała władza skarbową obowiązek istnienia rzeczzonego związku przyczynowego mieć na względzie, nie wymagając dalszego poza pokwitowaniem dowodu. Czy jednak to samo pokwitowanie uszłoby za dostateczne, gdyby płatnik dla wykazania związku gospodarczego między długiem przez nie stwierdzonym a danem źródłem dochodu (nieruchomością), nie powołał się jak w przypadku poza aktami wymiarowymi za inny rok podatkowy na uzupełniające dowód z pokwitowania dane (przesłuchanie świadków, księgi itp.), to wydaje się wątpliwym. Związek gospodarczy, wymagany przy odliczeniach, musi być w każdym razie wyraźny. Dlatego wszelkie ważniejsze pokwitowania, ściągające się do hipoteki, winny być, zdaniem naszym, — dla uniknięcia co do nich przy ich przyjęciu przez władze skarbowe wszelkich trudności i wątpliwości, nietylko wyraźnie co do treści swej redagowane, lecz również i co do formy urzędownie-notarialnie poświadczone, jakkolwiek, oczywiście, rozstrzygnięcie wagi poszczególnego dowodu w postępowaniu wymiarowym rozmaicie od wypadku do wypadku traktowane jest przez poszczególnego urzędnika, to jednakże niewątpliwie, — rzecz przez nas tu poruszona kwalifikuje się do dalszych badań i dyskusyj.

Adw. Jerzy Koenigstein
Warszawa.

Giełdy dla handlu nieruchomościami i wierzytelnościami hipotecznymi.

Pomimo wszystkie dążenia organizacji społecznych i władz państwowych kryzys gospodarczy jest jeszcze wciąż na szerokim świecie bardzo silny i ostry.

W licznych wypadkach czynione są próby zwalczania go przez uporządkowanie produkcji czy podaży, przez kontrolę ustawową nad różnymi gałęziami przemysłu i handlu.

Tak dzieje się w Stanach Zjednoczonych, we Włoszech i szeregu innych państw.

Jedną z instytucyj życia ekonomicznego, która przechodzi pod taką wzmoczoną opiekę państwa jest giełda.

Obowiązują teraz ograniczenia i zakazy walutowe, zarządzenia w sprawie gry papierami lokacyjnymi oraz szereg postanowień, regulujących nawet zgóry spekulację.

Ale jednocześnie ma ta giełda szereg uprawnień, sądownie ważnych i dlatego ma też zapewnioną dalszą jeszcze rozbudowę i większy wpływ na życie gospodarcze.

Dowodem mogą być ostatnie poczynania miarodajnych czynników niemieckich.

Tam Izby przemysłowo-handlowe, związki maklerów realności oraz związek właścicieli nieruchomości miejskiej przeprowadzają obecnie uregulowanie handlu domami i t. zw. hipotekami.

Dotychczasowy handel bezplanowy i chaotyczny, od wypadku do wypadku zostaje zastąpiony przez zwyczaj i tradycje poważnych domów bankierskich.

W tym celu powołuje się do życia specjalne oddziały

DR. FILIP FRIEDMAN

Jak budowano Łódź przemysłową.

IV.

Budowa domów w Nowem Mieście i w osadzie Łódce.

Komisje Wojewódzkie Kaliska i Mazowiecka, ofiarowały przybywającym z zagranicy tkaczom po 1200 złp. pożyczki na wybudowanie domu murowanego, zaś po 600 złp. na budowę domu drewnianego z warunkiem zwrotu w ciągu kilku lat. Kilku zagranicznych fabrykantów oświadczyło jednak, że jest to dla nich rzeczą zbyt uciążliwą budować odrazu na wstępie, odrywałoby ich to bowiem od właściwej pracy i narażało na zdzierstwa, ponieważ nie znają zupełnie miejscowych cen materiału i pracy, wobec tego woleliby raczej kupić lub wynająć gotowe domy. Licząc się z tem stanowiskiem zagranicznych tkaczy, do tego nieraz zupełnie pozbawionych funduszy potrzebnych dla budowy domów, postanowiły Komisje Wojewódzkie Kaliska i Mazowiecka przystąpić same do budowy domów mieszkalnych na koszt rządu, co zresztą szło po linii zaleceń zawartych w rozporządzeniu Księcia Namiestnika z dnia 21 listopada 1823 roku. Z drugiej strony postanowiono również popierać tych tkaczy, którzyby na własną rękę domy budować chcieli.

Przed rozpoczęciem właściwej akcji budowlanej po-

czyniono w Łodzi szereg przygotowań. Naprzód została wybudowana cegielnia miejska, na której budowę rząd udzielił Kasie Miejskiej pożyczkę w wysokości 9580 złp. Już w roku 1823 cegielnia była czynna.

Obok cegieł potrzebna była dla rozbudowy Łodzi moc drzewa budulcowego, które w myśl przyznanych rzemieślnikom zagranicznym ulg i udogodnień rządowych miało być dostarczane bezpłatnie. Na mocy odpowiednich zarządzeń Rembieleńskiego została wyasygnowana dla tkaczy łódzkich znaczna ilość drzewa z Ekonomji rządowej Łaznów. Drzewem tem, udzielanem bezpłatnie i szczerze, szafowali tkacze dość rozrzutnie. W roku 1828 podczas pobytu w Łodzi stwierdził Rembieleński w piśmie do burmistrza z dnia 2 czerwca 1828 (że „drzewo wyasygnowane z leśnictwa Łaznów dla tutejszych fabrykantów nie jest przynależnie użytkowane... część leży w borze obrobiona i ulega zepsuciu“). Po zbadaniu sprawy okazało się, że 15 tkaczy, którym jeszcze w r. 1825 drzewo wyasygnowano, takowego dotychczas z lasu nie odebrało. Również drzewo, już do Łodzi przewiezione, nieraz długimi miesiącami leżało bezużytecznie na ulicach miasta i gniło, zanim go do budowy użyto).

W swej troskliwości o rozwój przemysłowej Łodzi rząd nie zadowalał się li tylko asygnowaniem drzewa, lecz nawet łożył częściowo z własnych funduszy na jego obróbkę: drzewo przeznaczone na budowę 100 warsztatów tkackich i na budowę magła i folusza zostało na koszt

dla operacyj realnościami i hipotekami przy istniejących giełdach efekto-dewizowych.

Pierwsza taka instytucja powstaje przed laty w Hamburgu i działa tam bardzo dobrze.

W ubiegłym roku pojawiają się dalsze podobnego rodzaju giełdy w Kolonii oraz Frankfurcie nad Menem, a poza tem w opracowaniu berlińskiej rady giełdowej jest projekt wzorowego statutu i ustawy wprowadzającej dla takiej giełdy dla całego kraju.

Urządzenia w Kolonii, przyjęte za podstawę rozważań teoretycznych, warto przytem poznać nieco bliżej.

W 12 artykułach daje statut giełdy realności i hipotek w Kolonii podstawy do wszelkich działań w zakresie ważnych tranzakcyj odpowiedniami obiektami.

Posiedzenia giełdowe odbywają się każdego czwartku w sali giełdy towarowej i tam powinny być zawierane wstępne umowy, dotyczące obrotu realnościami i hipotekami (art. 3).

Występuje na tych posiedzeniach specjalny kierownik z zastępcą i sekretarzem, będącym jednocześnie klucznikiem t. zw. szafy giełdowej (art. 4).

Wszyscy członkowie tej giełdy muszą posiadać specjalne legitymacje, uprawniające do przebywania w sali giełdowej art. 5).

Wszelkie przytem interesy, na tej giełdzie, nawet tylko rozpoczęte, zostają protokółarnie stwierdzone i po zapisaniu w specjalnej księdze stanowią wiążącą dla stron umowę, a na wypadek sporu — materiał dowodowy dla sądu rozjemczego (art. 7).

Albowiem i to jest wyraźnie przewidziane, — spory z tytułu interesów na tej giełdzie prowadzonych, idą zawsze na rozpoznanie przed ogólny giełdowy sąd polubowny.

Sklądać on się ma wówczas z członków związku maklerów realności i hipotek, mianowanych przez Izbę przemysłowo-handlową (art. 2).

Oczywiście, że każdy czynny członek giełdy ma swoją paginowaną i sznurowaną księgę tranzakcyj, urzędowo poświadczoną (art. 8).

Notowanie w takiej księdze maklerskiej musi zgadzać się oczywiście z oficjalnem niejako notowaniem danej realności typowej, wniesionej do protokołu giełdowego.

Klientela giełdy ma w ten sposób ułatwione dawanie zleceń na kupno i sprzedaż, we wszelkiej formie, ustnie, lub piśmiennie, z tem, że każde takie zlecenie zostaje publikowane na przeciąg dwóch posiedzeń (art. 10).

Oczywiście, że sąd wylania się uboczny obowiązek każdego maklera giełdowego do podawania kierownikowi giełdy danych statystycznych o swoich tranzakcjach (art. 11).

rządu przysposobione i zwiezione do Łodzi. W tym celu zgodzony został kontraktem z dnia 11 października 1824 roku przedsiębiorca Samuel Matz, który za swą pracę otrzymał wynagrodzenie w sumie 1006 złp. 16 gr.

Najbardziej rozpowszechnionym typem murowanego domu tkackiego w Nowem Mieście był dom dwufamilijny, długości 31 łokci i 19 łokci szerokości, o 2 izbach (jednej większej i jednej mniejszej) po każdej stronie. Domów tego typu wybudowano w Łodzi, w Osadzie Sukienniczej, do końca 1829 roku 12. Na budowę pierwszych 6 domów wyasygnowała Komisja Województwa Mazowieckiego 27.000 złp. t. zn. przeciętnie po 4500 złp. na jeden dom. Budowa drugiej serji domów była już nieco tańsza, gdyż wyasygnowano na nią tylko 25.679 złp. t. zn. przeciętnie po 4279 złp. 25 gr.

Pierwsi przybyli do Łodzi sukiennicy sprowadzili się do tych domów rządowych już z końcem 1823 roku, przy czem każda rodzina otrzymywała na zamieszkanie pół domu. Sukiennicy początkowo nie kwapili się do kupna tych domów, zawarli natomiast w dniu 1 stycznia 1825 roku umowy najmu, na zasadzie których mieli opłacać za każdą połowę domu, zajmowaną przez jedną familję, czynsz w wysokości 150 złp. rocznie, płatny w 4 ratach zgóry po złp. 37 gr. 15. Nie zachował się niestety wykaz wszystkich 12 pierwszych domów łódzkich i ich mieszkańców. W aktach archiwalnych odnaleźliśmy jedynie wykaz tyczący 6 domów datowanych z dnia 1 marca 1825. Były to domy zbudowane

Wreszcie pozostawiona jest możność składania przez klientelę zażaleń do prezydium giełdy, lub do centrali związku niemieckich maklerów realności i hipotek, a te dwie instancje muszą takie zażalenia rozpatrywać (art. 12).

Poza tem wprowadzają obecnie sami maklerzy jednolity ogólnokrajowy tekst dla zgłoszeń zainteresowanych o pożyczki hipoteczne na realności już wybudowane, w budowie będące i w projekcie dopiero podane.

Ten jednolity tekst stanowi kartę zgłoszenia z dokładnem i absolutnie uczciwem podaniem poszukiwanej sumy, dalej — formularz, który po wypełnieniu pod gwarancją znów uczciwości kupieckiej daje opis użytkowy danej realności oraz jej dochodowość.

Maklerowi wolno, po otrzymaniu takiego zgłoszenia, czynić poszukiwania przez 28 dni.

Klient winien w ciągu tego czasu oczekiwać odeń wiadomości.

Poza tem zawarta jest w karcie zgłoszenia klauzula pozwalająca maklerowi na wgląd do księgi hipotecznej danego, zgłoszonego obiektu oraz druga klauzula co do tego, iż podpisanie karty zgłoszenia oznacza dobrowolne przyjęcie warunków w niej wyszczególnionych.

Takie są drogi współczesnej, niemieckiej praktyki oraz teorii w dziedzinie cywilnego i handlowego obrotu nieruchomościami hipotecznymi.

W jakiej mierze wprowadzą one ład i porządek do tej dalekiej od norm wiążących dziedziny handlu i kredytu — pokaże najbliższa zapewne przyszłość.

**FABRYKA
MATERJAŁÓW
IZOLACYJNYCH**

ROSICKI, KAWECKI i S^{KA}

**ŁÓDŹ, Przejazd 21
Telefon 107-70 i 218-47**

POLECAJĄ:

*Cement, wapno, gips, trzcinę, smołę, tekturę
smołowcową, cegłę i mączkę
szamotową*

na ul. Północnej na działkach Nr. 23, 24, 25, 26, 164 i 165, zamieszkałe przez następujących sukienników:

Nr. 23: Christian Schläger	Nr. 26: Peter Mutreich
" 23: Christian Fiedler	" 26: Johann Werner
" 24: Benjamin Pietsch	" 164: Samuel Felsch
" 24: Johann Strauch	" 164: Johaun Fiedler
" 25: Peter Radke	" 165: Johann Modro
" 25: Samuel Radke	" 165: Gottlieb Seiberlich

Do końca roku 1829 wszystkich 12 domów zostało nabytych przez sukienników.

O wiele więcej zbudowano w Nowem Mieście domków drewnianych, które były mniejsze (jednofamilijne) i znacznie tańsze.

Domków tego typu wybudowano w Osadzie Sukienniczej do października 1829 r. 54. Z tego 49 należało do prywatnych właścicieli, zaś 5 stanowiło własność rządu. Znacznie dokładniejsze posiadamy wiadomości o akcji budowlanej w Łódce, t. j. w osadzie tkaczy bawelniano-lnianych i w osadach prządniczych. Na budowę domów w osadzie Łódce przeznaczyła Komisja Wojewódzka Mazowiecka w latach 1825—1828 znaczne sumy, a mianowicie:

na budowę 2 większych domów mieszkalnych i	
na krochmalnię	17.780 złp.
" 12 domów tkackich drewnianych	18 700 "
" 30 " " murowanych	90 000 "
" 36 domków prządniczych drewnian.	16.200 "

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 11 sierpnia 1933 r. Nr. I. C. 1660/32 ustalił zasadę, że sądowi przysługuje prawo oceny ważności przyczyn rozwiązania najmu. W konkretnym przypadku w związku z okolicznościami sprawy Sąd może odmówić wydania eksmisji pomimo zalegania lokatora z zapłatą dwóch rat komornego. W rozpatrywanej sprawie o eksmisję lokator zalegał z komornem za 2 miesiące, lecz po wytoczeniu powództwa opłacił należność za powyższy okres i w dalszym ciągu opłacał komorne, wobec czego Sąd uznał, iż w tym stanie rzeczy niema dostatecznych podstaw do rozwiązania umowy najmu.

Zatargi pomiędzy lokatorami a właścicielami domów odnośnie remontów w odnajmowanych lokalach należą w ostatnich czasach do najbardziej częstych nieporozumień na tle stosunków najmu. Lokatorzy poczynają sobie w wie-

lu wypadkach w ten sposób, że nie pytając właściciela domu przeprowadzają sami remont, odliczając później wyłożone koszty z należności komornianej. Postępowanie takie, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy jest niezgodne z prawem. W myśl orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1933 r. I. C. 2244/32, lokator nie jest uprawniony do dokonywania samemu napraw niekomornicznych bez uprzedniego zażądania skutecznego tychże przez wynajmującego, nawet gdyby były to roboty pilne. W razie potrzeby wykonania remontu niekomornicznego, lokator obowiązany jest zawiadomić o tem wypuszczającego w najem lub jego administratora, i o ile umowa nie stanowi inaczej, zażądać przeprowadzenia napraw. Tylko wtedy, gdy wynajmujący, pomimo zawiadomienia go o potrzebie napraw, remontu nie przeprowadził, a naprawa była pilna, może wówczas lokator, bez uprzedniego wyjednywania wyroku sądowego dokonać koniecznych napraw i zaliczyć poniesione z tego tytułu wydatki na rachunek komornego.

Składki ubezpieczeniowe za dozorców domowych.

Na skutek zarządzenia Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 28 kwietnia 1934 r. od dnia 1 maja r. b. składki za dozorców domowych za ubezpieczenie chorobowe, emerytalno-robotnicze i wypadkowe, łącznie z opłatami na Fundusz Pracy zostały ustalone w wysokości następującej:

Dozorcy domowi i pomocnicy dozorców domowych	Składka miesięczna			
	łącznie	od wł. domu	od dozorczy	skł. tyg. od dozorczy
a) zarabiający w gotówce do zł. 20.— miesięcznie	3.24	2.99	0.25	—
b) zarabiający w gotówce powyżej zł. 20.— do 30 miesięcznie	5.19	4.79	0.40	—
c) zarabiający w gotówce powyżej zł. 30.— do 40 miesięcznie	7.14	5.40	5.74	0.86
d) zarabiający w gotówce powyżej zł. 40.— do 50 miesięcznie	9.09	4.35	4.76	1.09
e) zarabiający w gotówce powyżej zł. 50.— do 60 miesięcznie	11.05	5.25	5.78	1.35
f) zarabiający w gotówce powyżej zł. 60.— miesięcznie	12.98%	6.18%	6.8%	—

zarobku podstawowego

Aby obliczyć składki, przypadające za dozorców domowych, należy przedewszystkiem ustalić jaki jest zaro-

bek miesięczny dozorczy. W tym celu wartość wynagrodzenia tygodniowego mnoży się przez trzynaście, a otrzymany iloczyn dzieli się przez trzy. Jeżeli po dokonaniu tego obliczenia okaże się, że miesięczna pensja dozorczy nie przekracza 60 zł., to składkę ustala się według jednej z kategorii powyższej tabeli od a) do e) włącznie. Jeżeli natomiast wynagrodzenie dozorczy przekracza zł. 60 miesięcznie, dolicza się do pensji, wypłaconej gotówką, wartość mieszkania i światła, ustaloną w tym wypadku na zł. 30, i od łącznej sumy oblicza się składki procentowo według stawki, podanej pod punktem f) tabeli.

Dla orjentacji przytaczamy poniżej tabelkę obliczeń składki ubezpieczeniowej dozorców według poszczególnych kategorii płacy:

Wynagrodzenie dozorczy tygodniowo zł.	Składka miesięczna			Potrącenia dozorczy tygodniowo zł.
	łącznie	od dozorczy	od wł. domu	
14.—	11.81	6.18	5.63	1.45
15.—	12.33	6.46	5.87	1.49
17.50	15.75	7.20	6.55	1.66
20.—	15.18	7.95	7.23	1.83
25.—	17.91	9.38	8.53	2.16
50.—	20.77	10.88	9.89	2.51
52.—	21.93	11.49	10.44	2.65

Zaznaczamy, że składkę od wynagrodzeń niższych od 14 zł. tygodniowo oblicza się według wyżej podanej tabeli ryczałtowych stawek.

Dwa „większe domy mieszkalne“ były jednopiętrowe, kryte dachówką. Każdy z nich miał po 2 kuchnie, po 4 alkieze i po sienie. Domy murowane, kryte dachówką (w liczbie 30) zostały wybudowane po parzystej stronie ul. Piotrkowskiej, zaczynając od ulicy Bocznej, nie dochodziły zaś do ul. (dzisiejszej) Głównej. Miały one po 3 izby, 1 komorę i sieni. Domy tkackie drewniane, kryte gontami znajdowały się również po parzystej stronie ul. Piotrkowskiej, między ul. Emilji a ul. Boczna; miały one po 3 izby i 1 komorze.

Znacznie skromniejsze były domki w kolonjach prządniczych Łódki. Domek normalny dla prządaków posiadał 16 łokci długości, a 8 szerokości i składał się z 1 izby, sieni i komory (Rysunek takiego domku z r. 1825 wedle projektu architekta Maliszewskiego, reprodukowany został w II-gim tomie „Rocznika Łódzkiego“ str. 267). Domki te budowane były w ryglówkę i kryte słomą. Domki prządnicze wzniesione kosztem rządu, w liczbie 36, budował Ernest Kesler, po cenie złp. 450 za jeden domek. Pierwszych 30 domków zbudował Kesler przy ul. Zarzewskiej. W kolonjach prządniczych akcja budowlana prywatna była, zdaje się, najbardziej intensywna: znaczna część prządaków budowała skromne swe domki własną ręką, mając bezpłatne drzewo i zapewne drobne pożyczki rządowe. Do końca roku 1829 było w kolonjach prządniczych aż 163 domów. Wszystkie domy były własnością prywatną.

Warunki najmu w domach rządowych na Łódce zostały określone przez Rembielińskiego w piśmie z dnia 23 września 1825 roku w następujący sposób: tkacze osadzeni w domach rządowych, po jednym roku bezpłatnym, mają płacić rocznie złp. 120 za dom drewniany, a 180 złp. za dom murowany. Reskryptem z dnia 31 października 1826 roku został przedłużony czas bezpłatnego najmu do Wielkiej Nocy 1827 roku. Natomiast tkacze, zamieszkali w odrestaurowanych budowach folwarku starowiejskiego, ochrzczonych w owym czasie nazwą „koszary“, mieli być zupełnie wolni od czynszu. Już w r. 1828 odrestaurowane „koszary“ starowiejskie grożą zawaleniem i burmistrz w piśmie z dnia 10 kwietnia tego roku stwierdza, że nie warto ich wogóle reperować, wobec czego proponuje sprzedaż przez publiczną licytację.

Należy nadmienić, że równocześnie z rozwojem przemysłowych dzielnic nowej Łodzi rozbudowywało się również Stare Miasto, gdzie szczególnie ożywioną działalność budowlaną rozwinęli Żydzi. W r. 1824 rozpoczęli budowę 2 pierwszych murowanych domów w Rynku Starego Miasta Lewek Bronowski i Mendel Orbach, a „skutkiem tego inni mieszkańcy zachęcani przedsięwzięli podobną budowlę“ (relacja burmistrza m. Łodzi z dnia 30 grudnia 1824). W razie braku pomieszczenia dla imigrantów w dzielnicach przemysłowych władze korzystały nieraz z wolnych lokali w Starem Mieście, umieszczając tam pojedyncze rodziny tkackie.

Nowy Kodeks Zobowiązań.

Okresy przedawnienia wierzytelności.

Obowiązujący od 1 lipca r. b. nowy Kodeks Zobowiązań wprowadził szereg zasadniczych zmian w dotychczasowym prawie cywilnym. Ponieważ szersza publiczność nie jest obznajmiona z nowym stanem prawnym, a znajomość zasad prawa prywatnego jest każdemu obywatelowi niezbędna, pragniemy zapoznać naszych czytelników z ważniejszymi przepisami Kodeksu Zobowiązań, i w tym celu podawać będziemy w naszym piśmie informacje z różnych działów Kodeksu, interesujące właścicieli nieruchomości.

W niniejszym numerze przytaczamy przewidziane w Kodeksie Zobowiązań okresy przedawnienia dla różnego rodzaju roszczeń z tytułu zobowiązań i wierzytelności.

Dwa lata przedawnienia.

Z upływem lat dwóch ulegają przedawnieniu wedle art. 285 kod. zob. wierzytelności: 1) przemysłowców, rzemieślników i kupców, z tytułu dokonania robót i dostarczenia towarów; 2) rolników, z tytułu dostarczenia płodów rolniczych lub leśnych; 3) z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania i nauki, przypadające osobom trudniącym się tem zawodowo albo utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone; 4) przedsiębiorstw prowadzących hotele, pokoje meblowane, domy zajezdne i wszelkiego rodzaju jadalnie, z tytułu należności za dostarczone gościom mieszkania, utrzymania i usługi lub z tytułu wydatków dla nich poniesionych.

Trzy lata przedawnienia.

Z upływem lat trzech ulegają przedawnieniu wedle art. 283, 284 kod. zob. wierzytelności: 1) z tytułu naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, jeżeli poszkodowany przed upływem dwudziestu lat od popełnienia czynu, dowiedział się o szkodzie i o osobie obo-

wiązanego do odszkodowania i szkoda nie pochodzi ze zbrodni lub występku; 2) pracowników z tytułu wynagrodzenia za pracę lub zwrotu poniesionych wydatków; 3) pracodawców z tytułu udzielonych zaliczek.

Pięć lat przedawnienia.

Z upływem lat pięciu ulegają przedawnieniu wedle art. 282 kod. zob. wierzytelności: 1) z tytułu czynszu najmu lub dzierżawy; 2) z tytułu zaległych świadczeń okresowych powstałych z mocy ustawy lub umów, a nieskapitalizowanych (np. raty rent, raty utrzymania), jeżeli ustawa nie przewiduje innego terminu; 3) z tytułu odsetek umownych i ustawowych nieskapitalizowanych; 4) osób należących do wolnych zawodów (np. lekarzy, inżynierów, adwokatów, notariuszów), oraz osób załatwiających cudze sprawy z urzędu lub dobrowolnie z tytułu wynagrodzenia za świadczenia lub z tytułu zwrotu poniesionych wydatków, oraz z tytułu zaliczek danych tym osobom.

Dwadzieścia lat przedawnienia.

Z upływem lat dwudziestu ulegają przedawnieniu wedle art. 287, 281 kod. zob.: 1) wymienione wyżej wierzytelności, jeżeli nastąpiło bądź zamknięcie rachunku, bądź uznanie długu na piśmie, bądź stwierdzenie długu prawomocnym wyrokiem; 2) wierzytelności z tytułu skapitalizowanych świadczeń okresowych; 3) wierzytelności z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych i ustawowych; 4) wierzytelności z tytułu naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, o ile bądź wynikły ze zbrodni lub występku, bądź poszkodowany nie dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do odszkodowania przed upływem dwudziestu lat od popełnienia czynu.

Ród Scheiblerów.

Po dr. Alfredzie Grohmanie, zasłużonym założycielu Łódzkiej Straży Ogniowej, schodzi do grobu **Karol Wilhelm Scheibler**, w prostej linii wnuk Karola Scheiblera, współtwórcy Łodzi współczesnej.

Jej potężny i gwałtowny rozwój, jedyny w swoim rodzaju w dziejach nowożytnych świata stanowi wynik szczęśliwego współdziałania szeregu czynników ekonomicznych i politycznych.

Zmuszone do równowagi budżetowej, szuka Królestwo Kongresowe źródeł dochodów w przemyśle, który w latach 1820—1830 rozwijać się poczyną na tych obszarach.

Mądra i przewidująca inicjatywa mężów stanu jak Lubecki, Staszic, Rembieliński, Łubiński Feliks i Mostowski Tadeusz, ministrów i wyższych urzędników administracyjnych łączy się tu z nieograniczoną wkrótce chłonnością rosyjskiego rynku zbytu i twardą pracą budowniczych łódzkiego przemysłu.

Po Tytusie Kopischu i Ludwiku Geyerze, a obok Traugotta Grohmana i Karola Fryderyka Moesa z Brukseli działają inni, często dziś już zapomniani, żołnierze niezłomnej wielkiej armji przemysłowej.

W okresie krymskiej kampanji liczy miasto 21.488 mieszkańców, z czego w przemyśle pracuje 6501 ludzi.

Poważnych firm wyrobów wełnianych jest 10, bawełnianych nawet 65, w tem kilka zaledwie znaczniejszych.

Wtedy zjawia się w Łodzi Karol Scheibler, twórca wielkich zakładów przemysłowych, kupiec, organizator i przemysłowy inżynier w jednej osobie.

Urodzony dn. 1. IX. 1820 roku w belgijskiej miejscowości Monljoie jest potomkiem starej i poważanej rodziny niemieckiej z nadreńskiego Palatynatu.

Pradziad Piotr Krystjan Scheibler (1707—1773) jest pastorem w Neukirchen, dziad również Piotr Krystjan studjuje teologię na sławnym uniwersytecie w Göttingen

i przejmuje stanowisko ojca w Neukirchen (1744—1814).

Burzliwa epoka rewolucji francuskiej i cesarstwa napoleońskiego skłania rodzinę do przesiedlenia i ojciec Karola Scheiblera — Johann Karol występuje jako fabrykant sukna i kupiec na ziemi belgijskiej (1783—1847).

Jednakże dziesięcioletniego syna wysyła na naukę do niemieckiej ojczyzny, do gimnazjum w Krefeld, które Karol Scheibler kończy w 17 roku życia.

Później pracuje w przedsiębiorstwie swego wuja Gustawa Pastora w Verviers, gdzie ojciec jego jest kierownikiem przędzalni wełny czesankowej.

Po kilku latach, dzięki doskonałej znajomości angielskiego i francuskiego przechodzi około 1839 do wielkich zakładów Johna Cockerill'a w Seraign'e, stanowiących podówczas swego rodzaju wzór dla wszelkich przędzalni bawełny i lnu w całej Europie, a posiadających jednocześnie własne warsztaty budowy maszyn.

W sprawach tego koncernu odbywa Scheibler liczne podróże do Anglii, Francji, do Holandji i do Wiednia, poznaje zwolna i systematycznie potrzeby różnych krajów i kiedy w 1842 roku rząd brytyjski wydaje zezwolenie na nieograniczony handel maszynami — obejmuje Karol Scheibler zastępstwo angielskich zakładów metalurgicznych na kontynencie.

Teraz osiada w Wislau pod Wiedniem i stąd nawiązuje bliższy kontakt m. in. z Fryderykiem Schläusserem, najpoważniejszym wówczas fabrykantem włókienniczym obok Geyera w Królestwie Kongresowym.

W roku 1848 skłaniają Scheiblera rozruchy polityczne do przesiedlenia się do Polski, gdzie obejmuje kierownictwo zakładów Schläussera, które po śmierci szefa rozwija i umacnia.

W porozumieniu z Henrykiem Schläusserem stawia nową przędzalnię z 12.000 wrzecion, ale jednocześnie

Informacje i wiadomości bieżące.

W sprawie przedłużenia moratorium dla długów hipotecznych.

Rada Ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia w sprawie przedłużenia moratorium dla długów hipotecznych o jeden rok t. j. do 1 października 1935 r.

Splata zaległych rat Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi obligacjami Pożyczki Narodowej.

Jak w swoim czasie donosiliśmy, Towarzystwo Kredytowe m. Łodzi wystąpiło do min. skarbu z memorjałem o zezwolenie na przyjmowanie obligacji Poż. Narodowej przy spłacie zaległych rat od pożyczek Towarzystwa, pozostałych po konwersji długów długoterminowych na zasadzie rozporządzenia z października 1932 roku. Memorjał ten Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej załatwił przychylnie, zezwalając Łódzkiemu Towarzystwu Kredytowemu na przyjmowanie obligacji dla pokrycia wyżej wymienionych zobowiązań. **Dotyczyć to będzie jednak tylko zaległych rat za lata 1931 i 1932, przyczem obligacje przyjmowane będą wyłącznie od pierwonabywców po kursie 96 za 100.**

Właściciele nieruchomości na rzecz powodzi.

Polski Związek Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej, jako naczelna organizacja miejskiej własności nieruchomości w Polsce, na posiedzeniu Zarządu w dniu 13 września b. r. uchwalił:

„Wezwać właścicieli nieruchomości do przeznaczenia na rzecz akcji pomocy powodziom w terminie sześciu miesięcy równowartości opłat płaconych na rzecz Funduszu Pracy za okres 2 kwartałów“.

Jednocześnie uchwalono, „ażeby w komitetach powodziowych okolic, dotkniętych klęską powodzi, zasiadali m. in. właściciele nieruchomości“.

Nowe ciężary dla właścicieli nieruchomości.

W Nr. 80 Dz. U. pod poz. 742 ogłoszono ustawę o obrocie przeciwnotniczej i przeciwigazowej. Ustawa ta m. in. nakłada na właścicieli nieruchomości obowiązek ponosze-

nia kosztów dostosowania istniejących obiektów budowlanych do potrzeb obrony, jeśli ta obrona ma doniosłość społeczną. Szczegóły potrzebnych urządzeń nie są ujęte w powyższej ustawie, która wymienia tylko krótko dziedziny, wymagające przygotowań dla celów obronnych i pozostawia uregulowanie całokształtu zagadnienia rozporządzeniem Rady Ministrów, ewent. zainteresowanych ministrów.

Termin uiszczenia składki ogniowej.

Przypominamy, że druga rata składki ogniowej za rok 1934, stanowiąca połowę rocznej składki, należnej za ubezpieczenie nieruchomości w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, płatna jest w okresie od 15 października do 15 listopada r. b. Przypadającą sumę należy wnieść bezpośrednio do P. Z. U. W., Al. Kościuszki 59, względnie do kasy miejskiej.

Dekret o własności lokali.

W swoim czasie spółdzielnie mieszkaniowe wysunęły projekt zindywidualizowania własności mieszkań i umożliwienia zakładania hipotek dla poszczególnych lokali, o czym w piśmie naszym donosiliśmy. Obecnie postulat ten najprawdopodobniej zostanie wkrótce zrealizowany, gdyż, jak się dowiadujemy, Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało już konkretny projekt dekretu o własności lokali. Projekt ten w poszczególnych przepisach uświęca samą zasadę własności indywidualnej mieszkań, wysuwając stąd dalsze konsekwencje prawne, jak między innymi te, że własność mieszkań może stanowić przedmiot hipoteki oddzielnej, oraz, że taka własność może stanowić wyłącznie przedmiot poszukiwania ze strony wierzyciela za zobowiązania właściciela mieszkania.

Nowa ordynacja podatkowa.

Jak już donosiliśmy, z dniem 1 października r. b. wchodzi w życie nowa ordynacja podatkowa, ustalająca jednolity tryb postępowania przy wymiarze szeregu podatków, m. in. podatku od nieruchomości, dochodowego, przemysłowego, od lokali, od placów budowlanych i in.

Wobec tego, że rozporządzenie wykonawcze do ustawy o ordynacji podatkowej nie zostało jeszcze ogłoszone, szczegółowe omówienie zasad nowej procedury podatkowej odkładamy do następnego numeru.

Z miesiąca na miesiąc.

Nic nowego pod słońcem. — Międzynarodowe wymyślenia. — Grunt to optymizm. — Więzienie na licytacji. — Błędne koło. — Czegobyśmy chcieli słuchać? — Mecz niewykorzystanych możliwości.

Miesiące letnich wywczałów, okres uświęconego tradycją próżnowania — to już przeszłość. Kto żyw, a stać go było na ulokowanie się poza miastem, wrócił do Łodzi, do starych trosk i nowych pustek w kieszeniach. Bo nic nowego pod słońcem, oprócz chyba wydatków.

Pilny czytelnik codziennej prasy miał tego lata mnóstwo emocyj. Każdy właściciel domu przywykł wprawdzie w stosunkach z P. T. lokatorami, do wzajemnych wymyślań, ale te pociągają za sobą co najwyżej sprawę w sądzie grodzkim. Minione lato jednak zaznaczyło się poważnymi wymyśleniami międzynarodowymi. Tak więc wymyślały sobie od czasu do czasu Ameryka z Japonją, częściej Japonją z Rosją, Niemcy z Austrią i vice versa, a ostatnio Francja nawymyślała Polsce. Można było przypuszczać, że klótnia sowiecko-japońska zamieni się w ordynarne „wodzenie się za łby“, do tego jednak nie doszło ze względu na to, że każda ze stron i chciałaby i boi się.

Z uwagi na bliskość zimy — groźba wybuchu wojny

na Dalekim Wschodzie chwilowo odpadła, w każdym razie do najbliższej wiosny. Tymczasem, — gdy u nas wspomina się w sążnionych elaboratach gazeciarskich, jak to dwadzieścia lat temu masowo opuszczano Łódź, — masowo opuszcza się Mandzurję. Tylko różni w różny sposób, niektórzy z inicjatywy własnej, inni — z cudzej. Tak samo zresztą było w Łodzi dwadzieścia lat temu w odniesieniu do „obcych poddanych“.

Mimo wszystko jednak nie przejmujemy się. Grunt to optymizm! Ktoś dodałby może: optymizm i forsa, a zwłaszcza forsa. Ale gdy niema forsę, niech będzie chociaż optymizm.

Sfery posiadające, to jest — gdyby kto nie wiedział — w rozumieniu warstw radykalnych: właściciele nieruchomości, nieczęsto wprawdzie mają sposobność do patrzenia na świat przez różowe szkiełka optymizmu. Od wielu lat nie stało się nic takiego, coby przez własność nieruchomą uważane być mogło za wydarzenia z gatunku: dobrych, korzystnych czy choćby tylko przyjemnych. Ale czasami zdarza się chociaż okazja do spodziewania się takich wydarzeń.

W początkach września prezes rady ministrów, p. Koźłowski, zapowiedział podjęcie przez rząd akcji odciążenia samorządów.

Akcja jakże w założeniu słuszna i konieczna. I jakże przy tem wszystkim pilna.

Wiemy, że ludzi podzielić można na trzy kategorie:

postanawia usamodzielnic się i stworzyć własne przedsiębiorstwo.

Sklania go do tego również dzielny prezydent Łodzi ówczesnej Traeger, który niedaleko parku miejskiego Źródliśka, na terytorjum t. zw. dziś Wodnego Rynku ofiarowuje Scheiblerowi bezpłatnie plac pod budowę przedzalni z tkalnią bawełnianą.

Na przełomie 1854/55 stają według planów samego Karola Scheiblera budynki nowego przedsiębiorstwa z 18.000 wrzecion i 100 pierwszemi w Łodzi mechanicznemi krosnami.

Ma przytem Scheibler ciężki i twardy rok, brak wyszkolonego personelu i milczącą narazie niechęć starych, zamieszkałych fabrykantów, dla których staje się odrazu poważnym konkurentem.

On sam żyje wówczas, jak zresztą zawsze, spokojnie i skromnie, nie szuka żadnych szczególnych zaszczytów i podobnie, jak setki drobnych lohnwebrów ówczesnych składa do akt miejskich t. zw. deklarację osiedleńczą.

Przed prezydentem miasta Traegerem staje dnia 1/13. VII. 1856 roku i oświadcza do protokołu, że przybywszy z Miasta Ozórkowa zamierzam ostatecznie osiąść w mieście tutejszem, z obowiązkiem utrzymywania w ciągłym ruchu fabryki parowej przędzy bawełnianej, składającej się z . . . wrzecion 20.000, przy której 500 robotników czeladzi użytych będzie . . . Jednocześnie prosi Scheibler o nadanie mu tytułem własności, podobnie jak innym osadnikom, placów pod Nr. 1238—1243, dawniej Nr. 107—112 w nowej osadzie rękodzielniczej tutejszej . . .

Każdy z tych placów mierzy . . . przętów kw. 150 wraz z przynależnym do niego . . . ogrodem warzywnym . . . przy ulicy Rynek Wodny (Arch. A. D. m. Łodzi Nr. kat. 5483 A).

W międzyczasie, wobec całkowitego wyczerpania własnych kapitałów, inwestowanych w budowlach i maszynach, zabiega Scheibler o uzyskanie pożyczki w Banku Polskim.

W tym celu jeszcze 6/18 VI tegoż roku stanawszy w Biórze (!) Magistratu miasta Łodzi P. Karol Schajbler, właściciel zakładów fabrycznych w mieście tutejszem złożył następującą deklarację . . . na rozszerzenie zakładu przedzalni bawełny . . . pragnę zaciągnąć w Banku Polskim pożyczkę Rs. 50.000 przez lat 20 spowrotem splacalną . . . udzielenie mi onej pożyczki na żaden inny cel, jak tylko na rozszerzenie i udokładnienie przedzalni mej nie użyję . . . a na wypadek uchybienia w splacie którejkolwiek bądź raty, albo nieutrzymywania w ciągłym ruchu mej fabryki nie będę miał do wyrzeczenia przeciw wymaganiu odemnie bez żadnego poprzedniego wypowiedzenia zwrotu naraz całej sumy i Bank Polski mocen będzie usunąć mnie od dalszego prowadzenia fabryki oraz cały mój majątek zająć . . .

Prezydent Traeger popiera te poczynania Scheiblera i przesyła do Naczelnika Powiatu Łęczyckiego, wraz z deklaracją śmiałego przemysłowca, swoją również opinię.

W piśmie tem stwierdza, iż zakład fabryczny . . . przez K. Schajblera w mieście tutejszem wystawiony należy do najcelniejszych w kraju, a wyroby z niego wychodzące śmiało konkurować mogą o pierwszeństwo z wyrobami zagranicą produkowanemi . . .

wszelkie maszyny i utensylja są sprowadzone z Anglii i podług najnowszej konstrukcji pobudowane . . . **pomimo przecież tego Pan Karol Schajbler —**

dodaje Traeger —
będąc członkiem postępowym na drodze krajowego przemysłu i chcąc zakład swój doprowadzić do stopnia doskonałości i w świeżo w Anglii wynalezione maszyny zaopatrzyć

zabiega właśnie o pożyczkę w Banku Polskim.

Do listów załącza magistrat szczegółowy spis urządzeń fabrycznych, ocenionych na ogólną sumę Rs. 80.315. (Arch. A. D. m. Łodzi Nr. kat. 212 akt. 39 wyd. I r. 1856).

Starania dzielnego fabrykanta dają pomyślne wyniki w czasie najbliższym i już pod datą 20. XI. 1856 roku

zwraca się Prezes Banku Polskiego do Prezydenta Łodzi z wezwaniem do przyjęcia od Karola Schajblera zastawu przedzalni bawełny i do spisania

w zwykłej formie aktu ręcznego objęcia rzeczywistego. Odtąd będzie Scheibler pracował wytrwale i systematycznie nad rozbudową swego przedsiębiorstwa.

Przeżyje sabotaż tkaczów, którzy dn. 9. i 10. V. 1861 „napadłszy na zakład p. Karola Schajblera . . .” niszczą urządzenia, a

„zrządzona szkoda wynosi wedle ścisłego obrachunku 10.000 rb.”

Mimo to — jak zapewnia dalej Prezydent w liście do Prezesa Banku Polskiego

„straty takowe małą stanowią różnicę . . .”

a sama fabryka jest już w sierpniu

„ciągle czynną, maszyny i utensylja są w komplecie i użytecznym stanie . . .”

(l. c.).

Później spadnie na miasto klęska powstania styczniowego, wobec którego Scheibler zachowuje życzliwą neutralność.

A dalej przyjdą dziesiątki lat rozwoju, w 1870 stanie nowa przedzalnia na Księżym Młynie z 70.000 wrzecion, największa podówczas w kraju.

Katastrofalny pożar w 1876 roku niszczy część jej zabudowań, które wkrótce zostają odbudowane i zaopatrzone w mury ogniotrwałe.

Potem — buduje niezmordowany Scheibler nowy bielnik z wykończalnią na terenach dawnych zakładów Kopischa, dobudowuje na Księżym Młynie trzecią już teraz przedzalnię na 54.000 wrzecion i w 1879 przeprowadza własną bocznice kolejową.

Okolo 1880 powstaje własna gazownia zakładów, liczne domy robotnicze, szkoła fabryczna i szpital.

Mówiąc o działalności Karola Scheiblera nie można pominąć jego udziału w organizacji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, instytucji, która przyczyniła się wydatnie do rozwoju i rozbudowy naszego miasta. Karol Scheibler był nie tylko jednym z założycieli Towarzystwa Kredytowego, ale i prezesem pierwszej dyrekcji Towarzystwa. W uznaniu jego zasług wystawiono mu popiersie w gmachu Towarzystwa Kredytowego.

Na kilka miesięcy przed śmiercią przekształca Scheibler swoje zakłady na spółkę akcyjną z kapitałem zakładowym 9.000.000 rb.

Umiera dn. 13. IV. 1881 roku. Jego synowie i wnukowie prowadzą nadal wielkie fabryki, mające zapewniony zbyt swoich wyrobów w Cesarstwie i stanowiących jedno ze źródeł istotnego rozwoju Łodzi.

Węzłami rodzinnymi wiążą się Scheiblerowie z poważanym rodem łódzkim Grohmanów, a po kataklizmie z lat 1914—1920 następuje zespolenie obu przedsiębiorstw w jedne Zjednoczone Zakłady.

Zmarły Karol Wilhelm Scheibler jest po ojcu swym również Karolu Wilhelmie wnukiem budowniczego Łodzi przemysłowej, przedstawicielem rodu przemysłowego.

Bor.

Prosimy o 5 minut uwagi!

Należy przeczytać!

JEDNI Z PIERWSZYCH

Otworzyliśmy fachową pracownię naprawy RADJOOBBIORNIKÓW, głośników, słuchawek, akumulatorów, prostowników i poszczególnych części radiowych.

Przerabiamy i udoskonalamy przestarzałe radioaparaty na układy nowoczesne, dostosowane do nowych warunków pracy stacji nadawczych, elektryfikujemy przestarzałe aparaty bateryjne przy minimalnych kosztach, ulepszamy wszelkie aparaty amatorskiego wykonania, regulujemy i badamy aparaty źle wykonane i t. d.

Jeżeli masz odbiornik z którego jesteś niezadowolony, nie zwlekaj, a zadzwoń do nas Nr. 201-04, — jeżeli tkwi w nim błąd mały — naprawimy Ci na miejscu bezzwłocznie, zapłacisz bardzo tanio. Jeżeli aparat twój niedomaga — oddaj nam do rewizji, — napewno znajdziemy skuteczną radę. — Zaoszczędzisz i nerwów i pieniędzy!

Zakłady Radjotechniczne „ELEKTROLA”, Łódź, Andrzeja 4

Telefon 201-04

W sprawie podstaw wymiaru podatku od lokali.

Jak wiadomo, władze skarbowe za podstawę wymiaru podatku od lokali przyjmują komorne z 1914 r., nie uwzględniając żadnych zmian ani obniżek czynszu, które, zwłaszcza w ostatnich czasach, mają coraz powszechniejsze zastosowanie. Wskutek tego wymiar podatku, jako obliczony od czynszów wyższych niż faktycznie płacone, jest bardzo często niesprawiedliwy. Wywołuje to sprzeciw szerokiego kręgu zainteresowanych podatników. Sprawę tę podjął ostatnio Związek izb przemysłowo-handlowych, zwracając się do Min. Skarbu z memorjałem, w którym prosi o przystosowanie podstaw wymiaru podatku od lokali do wysokości faktycznie płaconego czynszu.

Memorjał twierdzi, że obecnie w domach, podlegających ochronie lokatorów, jak i w domach, budowanych po 1914 r., czynsze są znacznie niższe, niż były przed wojną. Utrzymywanie nadal w mocy, jako podstaw wymiaru, czynszów, nie odpowiadających rzeczywistości i odbiegających niejednokrotnie b. znacznie od kwot, faktycznie pobieranych, nie znajduje usprawiedliwienia. Zdaniem Związku izb sprawa ta może być załatwiona przez Min. Skarbu bez nowelizacji ustawy o podatku od lokali, lecz drogą interpretacji przepisów. Związek izb twierdzi też, że samorzutnie ujawniająca się akcja obniżki komornego leży na linii programu deflacyjnego, gdyż przyczynia się do redukcji jednego z tak ważnych składników kosztów stałych, jakim jest wydatek na komorne.

Byłoby sprzeczne z ogólną tendencją obecnej polityki gospodarczo-finansowej, gdyby w dziedzinie podatkowej przekreślono częściowo efekty tej obniżki komornego, trwając w dalszym ciągu przy zasadzie opodatkowania lokali na podstawie wyższego, a w rzeczywistości fikcyjnego czynszu z 1914 r.

Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców.

W myśl zarządzenia Min. Sprawiedliwości w przypadkach gdy zachodzi wątpliwość co do obywatelstwa nabywcy nieruchomości, jego miejsca urodzenia itp., zwierzchność hipoteczna obowiązana jest przed wniesieniem wpisu do księgi hipotecznej zażądać przedstawienia dowodu obywatelstwa, lub też, jeżeli nabywca jest cudzoziemcem, sprawdzić, czy posiada on wymagane prawem warunki do nabycia danej nieruchomości. Jeżeli wpis zmiany własności następuje na podstawie wniosku, złożonego przez strony bezpośrednio w wydziale hipotecznym bez uprzedniego

tych co wcale długów nie mają, tych, których długi nie przekraczają skali normalnej (co najwyżej 25% sumy dochodu), a wreszcie tych, którzy mają długi większe od dochodów. Jeżeli np. człowiek pragnie zaopatrzyć się w luksusowe umeblowanie i wyda na to tyle, w wekslach, ile mógłby zarobić w ciągu kilku lat, kończy się na tem, że przy pomocy komornika traci i piękne umeblowanie i masę pieniędzy.

Tak samo jest z miastami. Jeżeli samorząd pragnie bawić się w zakrojone na zbyt szeroką miarę inwestycje, kończy bankructwem. Tylko gdy lekkomyślny obywatel pokutuje sam, lekkomyślny samorząd obciąża swojemi grzechami wszystko, co możliwe, a więc przede wszystkim „sferę posiadającą“, t. j. własność nieruchomą.

Znamy historję budowy kolonji na Polesiu (czemużto na Konstaktynowskiem, nad Łódką, a nie na tem koło Brzeźcia nad Bugiem? Tam kolonje bardziejby się przydały). Socjalistyczny magistrat, obciążając własność nieruchomą nadmiernymi podatkami, robił tej własności konkurencję przez wznoszenie nowych domów, a choć komorne w tych domach nie jest niższe, niż w domach prywatnych, mimo „oszczędnej“ kalkulacji, olbrzymie długi, zaciągnięte na ten cel, nietylko nie amortyzują się, lecz z roku na rok rosą. Jest więc słuszne, aby powołane do tego czynniki zajęły się nareszcie sprawą jakiegoś konkretnego zlikwidowania tej przykraj spuścizny po „ojcach“ miasta, którzy miasto utopili w długach.

Nietylko na marginesie oświadczenia p. premiera Kozłowskiego, ale i z szeregu innych względów warto przy-

zawarcia umowy notarialnej, to obowiązkiem sądu przy przyjęciu wniosku jest sprawdzenie, czy nabywca posiada obywatelstwo polskie, a gdy jest cudzoziemcem, czy uzyskał wymagane zezwolenie. Zaniechać sprawdzenia wolno wówczas, gdy jest notorycznie wiadome, że nabywca jest obywatelem polskim, wówczas jednak należy tę okoliczność zaznaczyć w akcie.

Wpływ z pożyczki narodowej.

Wpływ z subskrypcji Pożyczki Narodowej wyniósł na dzień 12 września r. b. włącznie kwotę zł. 330.296.560,12.

Ogólna suma wpływów z subskrypcji będzie ustalona po uskuteczeniu wszystkich przelewów z placówek subskrypcyjnych. W każdym razie już teraz stwierdzić można, że kampanja subskrypcyjna Pożyczki Narodowej uwięźdzona została olbrzymiem powodzeniem.

Nadmiar lokali.

Jednym z objawów kryzysu gospodarczego jest ucieczka lokatorów z dużych mieszkań i zwiększone zapotrzebowanie na małe lokale. Niema prawie ani jednego właściciela nieruchomości w Łodzi, któryby nie odczuł na własnej skórze, jak trudno jest wynająć lokal handlowy lub większe mieszkanie cztero- lub pięciopokojowe. Obecnie jest w Łodzi kilkaset wolnych mieszkań czteropokojowych i takąż liczbą mieszkań pięciopokojowych, na które niema wogóle reflektantów.

Nielepiej jest pod tym względem w Warszawie, gdzie ilość wolnych lokali przybiera już rozmiary niepokojące. Kiedy jeszcze przed rokiem w stolicy otrzymanie lokalu handlowego należało do jednej z najtrudniejszych rzeczy — obecnie na terenie Warszawy stoi pustkami ponad 4000 lokali handlowych i niemal tyleż mieszkań prywatnych, szczególnie 5, 6 i 7-miopokojowych.

Na czas robót kanalizacyjnych tramwaj Nr. 17 przez ulicę Przejazd.

Jak się dowiadujemy, w związku z pracami kanalizacyjnymi na ulicy Głównej pomiędzy ulicami Piotrkowską a Sienkiewicza — od dziś, aż do odwołania pociągi linii Nr. 17 kursować będą pomiędzy ulicami Piotrkowską a Kilińskiego nie przez ulicę Główną, jak dotąd, lecz przez ulicę Przejazd.

pomnieć dotychczasowe ustosunkowanie się prawodawstwa do właścicieli nieruchomości.

Każda spółdzielnia mieszkaniowa korzysta z olbrzymich, nisko oprocentowanych kredytów. Olbrzymia większość domów łódzkich (t. zw. starych) powstała bez niczyjej interwencji finansowej. Mimo to spółdzielnie mogą pobierać komorne w wysokości ustalonej bez jakiegokolwiek ingerencji władz. Właściciele starych domów prywatnych muszą o wysokość komornego w swoich domach zapytywać wyznaczonych do tego specjalnych komisyj. Wzamian za to płać wysokie podatki, gdy spółdzielnie są wolne od tego obowiązku na przeciąg kilkunastu lat. W tych warunkach jakże groteskowo i jak paradoksalnie wygląda drobny napozór fakt: budowle spółdzielni „Lokator“ zostały wystawione na licytację. Mimo olbrzymich wkładów finansowych, mimo bardzo wysokich opłat, uiszczanych przez lokatorów przy wynajmie i rzekomem „nabywaniu“ mieszkań.

Jak świetnie przedstawia się sytuacja właścicieli nieruchomości świadczy sprzedaż z licytacji domu, zajmowanego przez wzięcie śledcze na ul. Kopernika. Mimo, iż Państwo opłaca czynsz dzierżawny regularnie, długi hipoteczne zbyt były poważne, aby można się było obejść bez młotka komornikowskiego.

A mimo to — eksmisję są nadal wstrzymane.

Z dniem 1 października r. b., jak wiadomo, upływa termin moratorium mieszkaniowego. A więc z tym ter-

Ś. p. Juljan Gertler.

Dnia 5 września b. r. zmarł dr. **Juljan Gertler**, adwokat i obywatel m. Krakowa, prezes Izby Własności Nieruchomej dla Województwa Krakowskiego. Zmarły jako jeden z najwybitniejszych znawców i obrońców praw miejskiej własności nieruchomości, cieszył się powszechnym poważaniem, to też zgon Jego dla własności nieruchomości jest dotkliwym ciosem.

Cześć Jego pamięci!

W kraju i poza krajem.

Zemsta eksmitowanych.

W domu przy ul. Narutowicza 22 mieścił się dom schadzek, który prowadziła niejaka Basia Weintraub, z zawodu prostytutka.

W domu schadzek dochodziło do częstych awantur, które w wysokim stopniu niepokoiły lokatorów tego domu. W rezultacie administrator domu p. Zarąb wystąpił do sądu grodzkiego, domagając się eksmisji Weintraubówny i jej „przedsiębiorstwa”.

Rozprawa odbyła się w tych dniach. Po przesłuchaniu świadków-lokatorów sędzia wydał wyrok eksmisyjny. To też, gdy p. Zarąb wyszedł z sali sądowej do poczekalni, Weintraubówna, która tam na niego czekała, rzuciła się na niego i zaczęła go bić pięściami i krzyżeć tak przeraźliwie, że we wszystkich niemal salach musiano przerwać rozprawę. Awantura trwała dość długo, gdyż p. Zarąb nie mógł obronić się przed rozwścieczoną kobietą i dopiero dwaj policjanci zdołali ją obezwładnić. Sędzia zastosował wobec niej bezwzględny areszt.

W domu przy ul. Chelmskiej 27 w Warszawie, mieszkał od dłuższego czasu robotnik Telesfor Głowacki. Od kilkunastu miesięcy zalegał z komornem, tak, iż wkońcu właściciel domu wyjednał wyrok eksmisyjny.

Głowacki prosił o prolongowanie terminu wyprowadzki. Wreszcie ustalono datę na koniec kwietnia b. r. Na kilka dni przedtem mieszkańcy domu zauważyli dym, wydostający się z zamkniętego lokalu Głowackiego. Wyważono drzwi, poczem okazało się, iż pokój stoi w płomieniach. Głowackiego nie było. Szczęśliwie udało się straży ogniowej pożar umiejscowić. Śledztwo dało poszlaki, że Głowacki dokonał podpalenia, chcąc się zemścić za eksmisję. On

minem eksmisje mogłyby już być dozwolone. Niestety — od 1 listopada obowiązuje przepis o wstrzymaniu eksmisyj na okres zimowy, a więc do 1 kwietnia 1935 r. Nie jest wcale wykluczone, że od 1 kwietnia r. p. będzie znów obowiązywało moratorium mieszkaniowe. Możliwe to jest i prawdopodobnie bardziej, niż... zmiana ustawy o ochronie lokatorów, choć zrzeszenia właścicieli domów pilnują tej sprawy i nie pozwalają schować jej pod sukno.

Życie pełne jest trosk i zmartwień. Niektórzy umartwiają się jeszcze dodatkowo — chodząc na dramaty do kinoteatrów, inni z upodobaniem uczęszczają na pogrzeby, jeszcze inni, a raczej inne, bo przeważnie kobiety, nie przepuszczają okazji, aby nie zobaczyć jakiegoś ślubu. Przyjemnie przecież obejrzeć parę ludzi, którzy dopiero zaczęli mieć prawdziwe zmartwienia. Jedną z najbardziej jednak miłych rozrywek jest chyba radio (ktoś złośliwy powiedział, że ma tę jedną wyższość nad kobietą, że można je każdej chwili wyłączyć i zmusić do milczenia). Ale radio, a raczej kierownictwo radia, zdaje sobie sprawę, że nie wszystko to, co słyszy się przez głośnik lub słuchawki, spotyka się z jednakowym przyjęciem. Dlatego obecnie rozpisano ankietę na temat: Co chciałbyś usłyszeć w radju? Zyczenia kierować należy pod adresem: Polskie Radjo, Warszawa, Kredytowa 1.

Wyobrażam sobie, iż niejedyn list zawierać będzie życzenie: chciałbym usłyszeć wiadomość... o zniesieniu ustawy lokatorskiej. Tylko — nie każdy jednakowo wy-

natomiast temu zaprzeczał, twierdząc, iż co najwyżej przez nieuwagę mógł zaproszyć ogień.

Głowacki stanął przed sądem, oskarżony o podpalenie. Sąd okręgowy skazał go na 6 miesięcy więzienia.

Sekwestrator, lokator...

Właściciel domu przy ul. Pańskiej w Warszawie, p. Szreder zalegał z podatkami. W imieniu urzędu skarbowego zgłaszał się do niego sekwestrator Teofil Czyżykiewicz, lokator tego domu, który stale zalegał z komornem. Właściciel domu domagał się od lokatora zapłacenia komornego, ten zaś ze swojej strony żądał uregulowania podatków.

Wreszcie doszło do porozumienia. Sekwestrator zrobił obrachunek, oświadczył p. Szrederowi, iż ureguje za niego podatek i wystawił mu kwit na sumę 358 zł. sam zaś otrzymał zaświadczenie zapłacenia komornego... Jednakże sekwestrator nie wpłacił tej sumy do Urzędu Skarbowego, gdzie złożył odpis kwitu, opiewający tylko na 3 zł.

Sprawa się wydała i Czyżykiewicz zmuszony był wyrównać należność wobec władz skarbowych — jednakże postawiono go w stan oskarżenia pod zarzutem przywłaszczenia i przerobienia kwitu.

Sąd okręgowy skazał go na 1 i pół roku więzienia.

Zmniejszenie liczby miast w Polsce.

Przed wejściem w życie ustawy samorządowej było w Polsce 637 miast, w tem na obszar województw centralnych przypadało 221, wschodnich 68, południowych 178, zachodnich 152, na Śląsku 18 miast.

Po wprowadzeniu zmian na mocy ustawy samorządowej ogólna liczba miast spadła do 603, gdyż zdegradowano do kategorii osad małe miasteczka, które, jako samodzielne gminy, musiały odwoływać się po pomoc do władz centralnych, nie mogąc pokryć nawet prymitywnych potrzeb. W liczbie 603 miast są 52 wydzielone.

Przedłużenie okresu urzędowania tymczas. Zarządu m. st. Warszawy.

Dnia 2 marca 1934 r. został powołany tymczasowy zarząd m. st. Warszawy po rozwiązaniu rady i zarządu miejskiego, a więc na podstawie ustawy samorządowej nowe wybory winny się odbyć w ciągu 6 miesięcy. Obecnie zarządzeniem Rady Ministrów z dn a 12 VII 1934 r. (Monitor Polski Nr. 172, poz. 229) przedłużony został

obraża sobie to zniesienie ustawy, zależnie od tego, czy jest lokatorem, czy właścicielem domu.

Ostatnią i najważniejszą bodaj ze wszystkich innych, bodaj bardziej od challenge'u emocjonującą była impreza pod nazwą: mecz piłkarski Polska-Niemcy.

Dostaliśmy, jak to już ogólnie wiadomo, 5:2. Ale nie na naszą korzyść. Przeciwnie.

A mieliśmy podobno kolosalne możliwości. Zwłaszcza w pierwszej połowie gry. Wogóle gdyby z tej strony podejść, należałoby imprezę tę nazwać meczem niewykorzystanych możliwości.

Niezależnie od tego, iż wynik meczu był do pewnego stopnia sensacyjny, stanowi on temat bardzo zgryźliwych i przykrych rozważań, z których wnosićby można, że sport zabardzo łączy się z polityką. A przecież niema chyba bardziej od polityki niezawisłej dziedziny, jak sport i wogóle wychowanie fizyczne. Nie brak między innymi głosów potępienia dla osób, które wyznaczały skład polskiej drużyny piłkarskiej. Mówi się, że do tak bardzo odpowiedzialnych zawodów deleguje się nie najzdolniejszych, ale najlepiej widzianych zawodników. Czy to prawda? Sądźmy, iż zarzuty te są raczej przez gorycz podyktowane. W każdym razie warto raz jeszcze podkreślić, że łączenie sportu z polityką i wygrywanie własnych kombinacji na marginesie opinii o jakimś meczu nie powinno wogóle mieć miejsca.

Ir. K.

okres urzędowania obecnego tymczasowego zarządu miejskiego m. st. Warszawy o dalsze 6 miesięcy, t. j. do dnia 2 marca 1935 r.

Gdzie mieszkał Juliusz Słowacki?

Niezwykłą sprawę rozpoznawał niedawno Sąd Grodzki w Warszawie. Dom przy ul. Elektoralfnej 20 w Warszawie, stanowiący obecnie własność Arona Horowitza, jest historyczny, gdyż mieszkał tam Juliusz Słowacki, o czym świadczy wmurowana od frontu tablica.

W jednym z mieszkań tego domu przy dokonanej przeróbce zburzono kominek, który miał służyć jeszcze Słowackiemu.

Ponieważ rzeczony budynek jest pod opieką władz konserwatorskich — oskarżono właściciela domu o przekroczenie ustawy „o ochronie nad zabytkami”.

W toku sprawy Sąd na wniosek oskarżonego zajął się ustaleniem, czy istotnie Słowacki zajmował mieszkanie, w którym dokonano wspomnianej przeróbki. Dla wyjaśnienia daty pobytu Słowackiego w Warszawie i jego ówczesnej sytuacji materialnej ma być wezwany prof. Kleiner, wobec czego i ze względu na brak dokumentów, dotyczących daty wykończenia domu, sprawę odroczone.

Zaległości komorniane w domach miejskich Pragi czeskiej.

Podjęte z wielkim rozmachem po wojnie budownictwo komunalne nie spełniło pokładanych w niem nadziei jako środka walki z głodem mieszkaniowym. Jedynym niemal rezultatem (i to bardzo smutnym) komunalnej akcji budowlanej jest prawie wszędzie olbrzymi wzrost zadłużenia gmin i nadmierne obciążenie podatkowe ludności na rzecz utrzymania i obsługi domów, przynoszących po większej części poważne straty. Znana jest obywatelom Łodzi sprawa Polesia Konstanyńskiego, do którego miasto dokłada rok rocznie poważne sumy. Straty powiększa jeszcze notoryczna niewypłacalność lokatorów, a w ostatnim czasie także próżnostanie. Nielepiej pod względem finansowym powodzi się w tej dziedzinie miastom zagranicznym. Jako przykład przytoczyć możemy m. in. Pragę czeską, gdzie na jednym z ostatnich posiedzeń rady miejskiej stwierdzono, że zaległości komorniane w domach miejskich sięgają sumy 2.332.000 koron czeskich.

Obniżka stopy procentowej w Niemczech.

Realizacja hasła obniżki oprocentowania kredytów gotówkowych w Niemczech postępuje stale naprzód. Przedyskuszkiem obniżyły stopę procentową z 5,8 do 4% rocznie banki państwowe i komunalne, co jednak niewątpliwie pociągnie za sobą również obniżkę oprocentowania kredytów przez banki prywatne. Oczywiście, że z tej sytuacji odniosą znaczne korzyści właściciele nieruchomości.

Ruch budowlany w Berlinie w pierwszym półroczu 1934 r.

W pierwszym półroczu r. b. wykończono w Berlinie ogółem 2598 budynków, w tem 209 przemysłowo-handlowych i gospodarczych oraz 2389 mieszkalnych. Ogólna liczba nowopowstałych mieszkań wynosi 4377, w tem mieszkań od 1—4 pokoi — 3315, od 4—6 pokoi — 819, 7 i więcej pokojowych 222.

Komorne za bezrobotnych płacą władze.

Urząd opieki społecznej w Hamburgu, którego obowiązkiem jest m. in. przydzielanie mieszkań bezrobotnym, wezwał właścicieli domów do zgłaszania władzom wolnych mieszkań, za które czynsz komorniany nie przekracza 540 mk. rocznie. Mieszkania te odnajmuje się bezrobotnym i korzystającym z dobroczynności publicznej, przyczem komorne opłacają w całości władze miejskie.

Kredyty na remonty domów w Stanach Zjednoczonych A. P.

Jednym ze środków, stosowanym ostatnio przez niektóre państwa europejskie dla walki z bezrobociem, jest pobudzanie ruchu budowlanego i akcji remontowej starych domów. Za przykładem tym poszły także Stany Zjednoczone A. P., gdzie w roku bieżącym na cele remontowe przeznaczono 1½ miljarde dolarów, które stanowią mają fundusz kredytowy dla właścicieli nieruchomości, podejmujących w swoich domach remonty lub inne roboty inwestycyjno-budowlane. Z udzielonych właścicielom domów na ten cel kredytów część, a mianowicie 20%, nie będzie podlegać zwrotowi i pokryta zostanie z kasy państwowej. Władze spodziewają się zatrudnić dzięki temu około 5 milionów bezrobotnych.

Rudery w Nowym Jorku.

W Nowym Jorku w dzielnicy Manhattan jest około 100.000 domów całkowicie niezamieszkałych, w tem 20.000 domów jest próżnych już od dwóch lat. Te ostatnie są to przeważnie rudery, niezdatne do użytku.

Doświadczony

Administrator domu z długoletnią rutyną, obeznany ze wszystkimi czynnościami, w zakres administracji domów wchodzącymi, przyjmuje domy w administrację. Na żądanie pierwszorzędne referencje w osobach znanych właścicieli pierwszorzędnych domów. Wiadomość:

Piotrkowska 109, HIRSZBAJN, telefon 132-58 od 3—4 popoł.

KONCESJONOWANE BIURO TECHNICZNO-INSTALACYJNE

„NEO-HYDRAULIKA”

A. MATUSIAK

ŁÓDŹ, KILIŃSKIEGO № 60, TEL. № 185-54 // BIURO: MONIUSZKI № 5

PLANY I KOSZTORYSY

WYKONYWA ROBOTY
KANALIZACYJNO-
WODOCIĄGOWE
CENTRALNE OGRZEWANIE
WSZELKIEGO RODZAJU

MOTORY

ELEKTRYCZNE I DYNAMOMASZYNY NOWE I UŻYWANE,
SPRZEDAŻ I ZAMIANA, INSTALACJE SIŁY I ŚWIATEŁA

WARSZTATY REPERACYJNE

MOTORÓW, DYNAMOMASZYN, DŹWIGÓW I WSZELKICH
APARATÓW ELEKTRO-LECZNICZYCH

PRZEDSIĘBIORSTWO
INŻYNIER.-ELEKTRO-MECHAN.

MAURZY RAK

ŁÓDŹ, UL. CEGIELNIANA 19 . TELEFONY: 214-11 I 243-66

ZAKŁAD
ŚLUSARSKO-
BUDOWLANO-
MECHANICZNY

ALFONS STRAUCH

Łódź, Zamenhofs 17 . Tel. 192-34

WSZELKIE ROBOTY BUDOWLANO-MECHANICZNE
DZIAŁ ELEKTROTECHNICZNY

Przewijanie motorów i dynamo wszelkich systemów oraz dorabianie różnych części wchodzące w zakres elektrotechniki. Ceny konkurencyjne.

DYREKCJA TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO MIASTA ŁÓDZI

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa, za niezapłacone raty wraz z zaległościami wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana przed niżej wymienionymi notariuszami przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Łodzi.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie, gdyby dzień, wyznaczony dla sprzedaży, był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

Nr. Nr. hipoteczne nieruchomości	przy ulicy	Vadium Zł.	Licytacja rozpocznie się od sumy Zł.	przed notariuszem	Dnia
8 ros. ż.	Piramowicza	2.060	15.450	S. Baranowskim	17.XII.1934 r.
29	Podrzecznej	14.900	111.750	H. Klesem	" " "
47-h-a	Gdańskiej	30.000	225.000	P. Lewieckim	" " "
47-k-a	Al. 1-go Maja	21.940	164.550	A. Rzewskim	" " "
47-y-z	Śródmiejskiej	3.040	22.800	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
48-F	Zawadzkiej	8.640	64.800	S. Tułeckim	" " "
51-f	Zawadzkiej	9.600	72.000	B. Witkowskim	" " "
142-e	Piwnej	9.000	67.500	R. Wodzińskim	" " "
2442	Zagajnikowej	8.700	65.250	S. Baranowskim	18.XII.1934 r.
2551	28 Pułku Strz. Kan.	8.800	66.000	P. Lewieckim	" " "
2601	Ruskiej	2.000	15.000	A. Rzewskim	" " "
2644	Nowej	4.200	31.500	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
2691	Kątnej	19.920	149.400	S. Tułeckim	" " "
4579	Napiórkowskiego	3.980	29.850	B. Witkowskim	" " "
1361-a	Sienkiewicza	79.360	595.200	J. Zaborowskim	" " "
1773	Żytniej	5.800	43.500	H. Klesem	19.XII.1934 r.
4677	Brzezińskiej	5.400	40.500	P. Lewieckim	" " "
517-a	Sienkiewicza	56.740	425.550	R. Wodzińskim	" " "
509	Piotrkowskiej	3.580	26.850	H. Klesem	20.XII.1934 r.
497-z	Długosza	2.060	15.450	P. Lewieckim	" " "
1143	Kilińskiego	5.080	38.100	A. Rzewskim	" " "
1188-b	Wysokiej	7.100	53.250	S. Tułeckim	" " "
1284-a	Rokicińskiej	3.580	26.850	B. Witkowskim	" " "
1061-f	Kruczej	5.660	42.450	R. Wodzińskim	" " "
320-abr	Leszno	4.780	35.850	S. Baranowskim	21.XII.1934 r.
972 ros. ^l	Częstochowskiej	6.000	45.000	P. Lewieckim	" " "
806 ros. ^b	Gdańskiej	19.000	142.500	A. Rzewskim	" " "
902-n	Grabowej	18.720	140.400	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
468-a	Cegielnianej	36.900	276.750	S. Tułeckim	" " "
896-i	Brzozowej	1.220	9.150	B. Witkowskim	" " "
1055 ros. ^{bb}					
1055-c	Suwalskiej	69.440	520.800	J. Zaborowskim	" " "
1055-b					
1053-e					
1134-a	Kilińskiego	2.300	17.250	S. Baranowskim	27.XII.1934 r.
1282-a	Rokicińskiej	7.800	58.500	P. Lewieckim	" " "
744-B	Al. Kościuszki	7.040	52.800	A. Rzewskim	" " "
796-A	Gdańskiej	24.060	180.450	B. Witkowskim	" " "
943	Napiórkowskiego	7.980	59.850	S. Baranowskim	28.XII.1934 r.
1293-a	Żelaznej	1.280	9.600	H. Klesem	" " "
938-F-G	Nawrot	13.000	97.500	P. Lewieckim	" " "
810-x	Andrzeja	30.000	225.000	S. Tułeckim	" " "
275-e	Zachodniej	2.180	16.350	B. Witkowskim	" " "
303 ros. b	Piłsudskiego	4.880	36.600	R. Wodzińskim	" " "
320-zz	11-go Listopada	5.000	37.500	J. Zaborowskim	" " "
338-a	Północnej	2.600	19.500	H. Klesem	31.XII.1934 r.
393	Południowej	26.000	195.000	P. Lewieckim	" " "
420-a	Kilińskiego	14.700	110.250	A. Rzewskim	" " "
421 ros. b	Kilińskiego	2.160	16.200	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
489-A	Piłsudskiego	27.400	205.500	B. Witkowskim	" " "
493	Południowej	21.840	163.800	R. Wodzińskim	" " "
534	Piotrkowskiej	5.740	43.050	J. Zaborowskim	" " "
535	Piotrkowskiej	28.780	215.850	S. Baranowskim	2. I. 1935 r.
538	Piotrkowskiej	9.720	72.900	H. Klesem	" " "
558-b	Główniej	800	6.000	P. Lewieckim	" " "
573-b	Piotrkowskiej	4.740	35.550	A. Rzewskim	" " "
627-a-a	Rzgowskiej	15.000	112.500	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
640 ^{cc} , 640ros.dd	St. Wólczańskiej	3.780	28.350	S. Tułeckim	" " "
761-F	Andrzeja	19.240	144.300	B. Witkowskim	" " "
786-z	Żeromskiego	4.860	36.450	R. Wodzińskim	" " "

Nr. Nr. hipoteczne nieruchomości	przy ulicy	Vadium Zł.	Licytacja rozpocznie się od sumy Zł.	przed notariuszem	Dnia
787-a	Legjonów	10.760	80.700	J. Zaborowskim	2. I. 1935 r.
793-h	6-go Sierpnia	3.440	25.800	S. Baranowskim	3. I. 1935 r.
793-L	Zakątnej	2.340	17.550	H. Klesem	" " "
796-i	28 Pułku Strz. Kan.	20.000	150.000	A. Rzewskim	" " "
798 ros. b	Lipowej	2.140	16.050	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
803-e	Lipowej	1.860	13.950	S. Tułeckim	" " "
808	Wólczańskiej	35.860	268.950	B. Witkowskim	" " "
808-a	Andrzeja	5.040	37.800	R. Wodzińskim	" " "
819-EE	Kopernika	4.940	37.050	J. Zaborowskim	" " "
826-a	Zamenhofs	10.960	82.200	S. Baranowskim	4. I. 1935 r.
965-e	Wilczej	2.980	22.350	H. Klesem	" " "
1044 ros. b	Kaliskiej	520	3.900	P. Lewieckim	" " "
1054-k	Łomżyńskiej	14.880	111.600	A. Rzewskim	" " "
1111-F	Kilińskiego	28.580	214.350	B. Witkowskim	" " "
1113-f	Składowej	3.500	26.250	R. Wodzińskim	" " "
1142	Kilińskiego	1.060	7.950	J. Zaborowskim	" " "
1148 ros. b	Kilińskiego	2.860	21.450	S. Baranowskim	7. I. 1935 r.
1177	Główniej	1.180	8.850	H. Klesem	" " "
1274-a	Rokicińskiej	24.940	187.050	P. Lewieckim	" " "
1376-A	Narutowicza	2.900	21.750	K. Okszą-Strzeleckim	" " "
1395-a	Cegielnianej	33.140	248.550	S. Tułeckim	" " "
301	Północnej	48.720	365.400	S. Baranowskim	8. I. 1935 r.
1188	Targowej	36.580	274.350	H. Klesem	" " "
1387	Cegielnianej	69.440	520.800	P. Lewieckim	" " "
773-B	Al. Kościuszki	81.020	607.650	J. Zaborowskim	30. I. 1935 r.

ORAZ W M. RUDZIE PABJANICKIEJ

3	Wieniawskiego	4.900	36.750	H. Klesem	31. XII. 1934 r.
---	---------------	-------	--------	-----------	------------------

ORAZ W M. ZGIERZU

683	Towarowej	6.000	45.000	P. Lewieckim	31. XII. 1934 r.
-----	-----------	-------	--------	--------------	------------------

Komunikat.

Wzrastająca ostatnio niesolidność lokatorów i powtarzające się fakty złośliwego zalegania z zapłatą komornego, zmuszają właścicieli nieruchomości do zasięgania dokładnych informacji o wypłacalności reflektantów na mieszkaniu.

Czyniąc zadość tym potrzebom, Stowarzyszenie nawiązało kontakt z jedną z najpopularniejszych wywiadowców handlowych na terenie naszego miasta, dzięki cze-

mu Stowarzyszenie jest w możności udzielania właścicielom nieruchomości szczegółowych informacji o stanie majątkowym lokatorów.

Upraszamy przeto zainteresowanych właścicieli nieruchomości o zgłaszanie się w powyższych sprawach do biur naszego Stowarzyszenia.

Centralne Stowarzyszenie
Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi
i Województwa Łódzkiego w Łodzi
ul. Piotrkowska № 46

WSZYSCY WŁAŚCICIELE NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI KORZYSTAĆ MOGĄ BEZ ZASTAWU Z

BIBLIOTEKI

PRZY CENTRALNEM STOWARZYSZENIU WŁAŚCICIELI
NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI I WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

UL. PIOTRKOWSKA № 46

**BIBLIOTEKA ZAWIERA ARCYDZIEŁA NAJNOWSZEJ
LITERATURY POLSKIEJ I OBCEJ**

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

za jedną książkę 75 gr.

za dwie książki zł. 1.25

BIBLIOTEKA CZYNNA JEST OD 9—1.30 I OD 3.30—6 POPOŁUDNIU

Komunikat.

Smoła.**Smoła.**

Podajemy do wiadomości, że członkowie naszego Stowarzyszenia mogą otrzymać w Gazowni Miejskiej

smołę po niższej cenie.

W związku z powyższym prosimy PP. Członków o zgłaszanie się do naszego biura, celem otrzymania kwitów do gazowni.

CENTRALNE STOWARZYSZENIE
WŁAŚC. NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI
I WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI
ul. Piotrkowska Nr. 46.

Prawnik, urzędnik państwowy

obejmie administrację domu. Powołuje się na referencje Zarządu Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Łodzi, Piotrkowska № 46. Łaskawe zgłoszenia proszę złożyć na ręce generalnego sekretarza Stowarzyszenia.

FABRYKA TEKSTURY SMOŁOWCOWEJ

BRONISŁAW GOLDE i S^{KA}

ŁÓDŹ, UL. SKŁADOWA 33, TELEFON 110-59

poleca w związku z nadchodzącym sezonem:

**tekturę smołowcową i bitumiczną,
smołę, lepnik, karbolineum i t. p.**

Jako przedstawiciele

Zjednoczonych Fabryk Portland-Cementu

FIRLEY Sp. Akc.

dostarczamy cement

„GÓRKA”, tegorocznej produkcji

ze składu i wagonowo

ZAKŁAD ŚLUSARSKI
i SPAWALNIA RÓŻNYCH METALI

JAN WOLNIAKOWSKI

ŁÓDŹ, SIENKIEWICZA 22

Przyjmuje do konserwacji: studnie, rezerwuary oraz instalacje wodne, również wszystko wchodzące w zakres ślusarstwa.
Ceny od konserwacji według umowy, **miesięcznie.**

Inż. ZDZISŁAW RYDZEWSKI

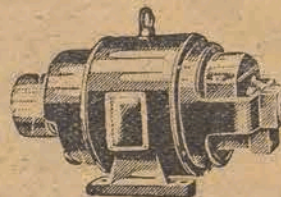
WYKONUJE PLANY BUDOWLANE i KONCESYJNE,
SPORZĄDZA KOSZTORYSY i SZACUNKI ORAZ
UDZIELA PORAD TECHNICZNO-BUDOWLANYCH.

ŁÓDŹ, UL. GDAŃSKA 106 m. 3, TELEFON 200-59

Zakład Elektrotechniczny i Warsztaty Reparatywno

JÓZEF KNAPIK Spadkobiercy

ŁÓDŹ, PRZEJAZD № 6 . TELEFON № 160-90

Naprawa i przewijanie
silników elektrycznych
wszelkiego rodzaju.

**Wypożyczanie motorów
na czas naprawy.**

Wykonanie szybkie i solidne.

Ceny przystępne.

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY I INSTALACYJNY

J. GELERT i inż. J. KOSTENKO

ŁÓDŹ, ULICA PIOTRKOWSKA NR. 94 . TELEFON 151-40.

SPRZEDAŻ ARTYKUŁÓW ELEKTR.
WYKONUJEMY INSTALACJE
SIŁY I ŚWIATŁA.
REKLAMY NEONOWE.
RADJO.

PRZEWIJAMY
MOTORY WSZELKIEGO SYSTEMU.
WSZELK. REPERACJE APARATÓW,
GRZEJNIKÓW, ŻELAZEK,
APARATY MASAŻNE I T. D.

Bracia KLOSS - Łódź, Piotrkowska 209, tel. 107-08

DZIERŻAWCA EBERHARDT ULBRICH

WYROBY BLACHARSKIE
DLA CEŁÓW DOMOWYCH, BUDOWLANYCH I FABRYCZNYCH.

ROBOTY DEKARSKIE
KRYCIE DACHÓW PAPĄ i BLACHĄ ORAZ ICH KONSERWACJA.

Specjalność w zakresie dekarstwa: RUBEROID do krycia dachów i izolacji.

ODLEWNIA ŻELAZA

»FERRUM«

ŁÓDŹ KILIŃSKIEGO 121

TELEFON 218-20

WYKONYWA

SZYBKO DOKŁADNIE

i PO CENACH

PONOWNIE ZNACZNIE ZNIŻONYCH

wszelkie odlewy z szarego żelaza
podług własnych lub nadesłanych
modeli i rysunków, oraz wszelką
mechaniczną obróbkę metali

PIECE CZYNNIE CODZIENNIE

AUTO-ASENIZACJA »HYGIENA«

ŁÓDŹ, ul. Andrzeja 58, telefon 247-29

Garaze ul. Wierzbowa 6, telefon 101-24

Oczyszcza doły biologiczne i kloaczne // Czyszczenie filtrów i przemysłowe szlakę wykonywują pierwszorzędni fachowcy // Ceny przystępne

BIURO TECHNICZNE

» **WATT** «

NARUTOWICZA 12 i 16

TELEFON 190-38

STAŁY BEZPŁATNY DYŻUR

W CIĄGU ROKU

INSTALACJE

SIŁY I ŚWIATŁA ELEKTRYCZNEGO

SPRZEDAŻ

I MONTAŻ MOTORÓW ELEKTRYCZNYCH

WARSZTATY REPERACYJNE

KONSERWACJA INSTALACJI ŚWIATŁA
I MOTORÓW DO POMP ZA RYCZAŁTOWĄ
ROCZNĄ OPŁATĄ

*Doświadczony administrator domu,
księgowy-biegły, podatkowiec, z długoletnią
rutyną przyjmuje domy w administrację,
zaprowadza i prowadzi księgowość. Pierwszo-
rzędne referencje przy osobistym przedłożeniu.*

Oferty sub. „Biegły” do redakcji „Głosu Obywatelskiego”

ŻALUZJE DREWNIANEDO WYSTAW I OKIEN NOWOCZESNYCH
WYRABIA MECHANICZNA STOLARNIA

ORAZ KIOSKI I NOWOCZESNE WYSTAWY-SKLEPOWE

CENY FABRYCZNE

» **IPE** «
ŁÓDŹ, BAZARNA 6, TEL. 153-97

Rok zał. 1911

ZAKŁADY ŚLUSARSKIE

Rok zał. 1911

JÓZEF GAJEWICZ, ŁÓDŹ

UL. NOWA 16, tel. 205-18 . Między Przejazd i Nawrot. Dojazd 15.

Mieszkanie prywatne ulica Nawrot Nr. 85, telefon Nr. 169-60

Przyjmuje roboty **KONSTRUKCYJNO-BUDOWLANE**

a mianowicie:

Kompletne okuwanie drzwi i okien. Schody żelazne. Poręcze żelazne do schodów. Balkony żelazne. Dźwigi pojedyncze. Okna fabryczne. Okna wystawowe. Szafy żelazne. Markizy do okien. Kraty żelazne składane. Żaluzje z blachy stalowej. Bramy żelazne różnych rysunków oraz wszelkie ogrodzenia. Konstrukcje dachów. Oranżerie ogrodowe. Ogrodzenia grobów wszelk. rodzaju.

Firma wykonywa roboty punktualnie, solidnie i po cenach przystępnych.

*Farby, lakiery
i przybory malarzkie*

ALEKS. MILLER i S-ka

Łódź, Przejazd 4.

Reklama — to potęga!KONCESJONOWANE
PRZEDSIĘBIORSTWO INSTALACYJ TECHNICZNYCHPRZYŁĄCZENIE
DOMÓW DO
KANALIZACJI
MIEJSKICH,
KANALIZACJE,
WODOCIĄGI,
OGRZEWANIA**ALEKSANDER PEKAŁSKI i S-ka**

NAWROT 50, TEL. 238-58

SP. Z O. O.

CENTRALNE DOMÓW, MIESZKAŃ, FABRYK.

MOTORYELEKTRYCZNE
WSZELKIEGO RODZAJU
NOWE I UŻYWANE
ELEKTROPOMPY
DO STUDNI I FILTRÓWNAJTAŃSZE ŹRÓDŁO
SPRZEDAŻ, KUPNO
ZAMIANA, WYPOŻYCZANIE**WARSZTATY REPERACYJNE**

Naprawa i przewijanie motorów, wykonanie szybkie i solidne, wypożyczanie motorów na czas naprawy, na składzie części zapasowe. Instalacje siły i światła. Żarówki oszczędnościowe dla klatek schodowych. Siatki, pewnie zabezpieczające żarówki od kradzieży. Oliwa motorowa.

Inż. REICHER i S-ka
Południowa 28, tel. 210-00

Biuro Techniczne **Inż. I. Teitelbaum** **Łódź**
Piotrkowska 85
Telefon 227-99
Instalacje elektryczne światła i siły. **Warsztat reperacyjny** Reklama neonowa.
naprawa i przewijanie wszelkich maszyn elektrycznych oraz aparatów dla celów gospodarczych.
Wykonanie szybkie i solidne. Porady techniczne i kosztorysy bezpłatnie. Plany koncepcyjne.

FABRYKA PAPY DACHOWEJ
„GOSPODARZ”

SP. AKC. w SIERADZU

Skład fabryczny:

Łódź, Nowo-Południowa 5 (przy Zagajnikowej), tel. 184-19

Poleca gwarantowanej i znanej dobroci:

Papę dachową asfaltową. **Papę** fundamentową. **Papę** bitumiczną bezsmolową. **Lepnik** do podklejania papy na spojeniach. **Smolę** preparowaną lakową. **Pak** w blokach. **Karbolineum**. **Lakier** do żelaza szybkoschnący.

CENY KONKURENCYJNE.

Na wielu wystawach rolniczo-przemysłowych otrzymaliśmy dyplomy za dobry wyrób, w tym najwyższą nagrodę na ostatniej Wystawie Przemysłu Krajowego w Łodzi 1934 r.

INSTALACJE URZĄDZEŃ ZDROWOTNYCH

Inż. H. WIELIKI i S^{KA}

(WŁAŚC. H. WIELIKI i O. ZYLBERBLAT, INŻ-OWIE)

CENTRALNE OGRZEWANIE

OGÓLNE, LOKALNE, WODNE, POMPOWE, PAROWE I INN. SYST. KANALIZACJA, WODOCIĄG, BIEŻĄCA CIEPŁA WODA WODOCIĄG PNEUMATYCZNY (HYDROFOR): RĘCZNY I AUTOMAT.

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 90, TEL. 222-05

WARSZAWA, MOKOTOWSKA 8, TEL. 8-11-98

PROJEKTY // KOSZTORYSY // KONSULTACJE

MOTORY ELEKTRYCZNE **NOWE** i **UŻYWANE**

SPRZEDAŻ I ZAMIANA // WYPOŻYCZANIE MOTORÓW

WARSZTAT REPERACYJNY

NAPRAWA I PRZEWIJANIE WSZELKICH MOTORÓW ELEKTRYCZNYCH

INSTALACJE SIŁY I ŚWIATŁA

WYKONANIE SZYBKIE I SOLIDNE

INŻ. S. LEBENHAFT, ŁÓDŹ

WÓLCZAŃSKA Nr. 35 . TELEFON Nr. 205-59

M. MIKOŁAJCZYK, ŁÓDŹ

ULICA KILIŃSKIEGO NR. 5167

TELEFON NR. 191-85

FABRYKA TKANIN i OGRODZEŃ DRUCIANYCH ORAZ WSZELKICH ROBÓT DEKARSKICH, BLACHARSKICH i ASFALTOWYCH

Dostarczam kompletne ogrodzenia, wchodzące w zakres wszelkich siatek drucianych.

Dojazd tramwajami 4, 17, 0. **Ceny niskie!**

ODBIORNIKI RADJOWE PHILIPSA

33 A MODEL 1935 R.

NARESZCIE NADESZŁY

DEMONSTRACJE I SPRZEDAŻ

W FIRMIE

„RADIO i ŚWIATŁO”

K. IZYDORCZYK

UL. PIOTRKOWSKA NR. 113

Przy kupnie na raty już za 75 zł. wpłaty i 10 ratach po zł. 27.50 możesz zostać posiadaczem tego odbiornika.

Dyrekcja

Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Spółki Akcyjnej

podaje niniejszem do wiadomości, że — z powodu robót kanalizacyjnych na ulicy Głównej pomiędzy ulicami Piotrkowską a Sienkiewicza — od wtorku, dnia 25 września r. b., aż do odwołania

pociągi linii Nr. 17

kursować będą pomiędzy ulicami Piotrkowską a Kilińskiego nie przez ulicę Główną, jak dotąd, lecz **przez ulicę Przejazd.**

PRZYŁĄCZENIA DO SIECI KANALIZACYJNEJ

INSTALACJE SANITARNO-WODOCIĄGOWE • CENTRALNE OGRZEWANIE

Inż. M. NISENHAUS

ŁÓDŹ, UL. OGRODOWA 1 . TELEFON 238-95

INSTALACJE • PLANY • KOSZTORYSY ORAZ TECHNICZNE PORADY